

TÜRK PETROL KANUNU UYGULAMA YÖNETMELİĞİ YAYIMLANDI

ÖZET

Yönetmelikte, petrol arama ve işletme ruhsatı, araştırma izni işlemlerine yönelik düzenlemelerin yanı sıra petrol hakkı sahiplerinin vergilendirmesine ilişkin usul ve esaslar da düzenlenmiştir.

Petrol hakkı sahibinin ödemekle mükellef olduğu kurumlar vergisiyle 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılması gereken vergi tevkifatı toplamı, safi kazancın % 55'ini geçmemektedir.

Türkiye Cumhuriyeti petrol kaynaklarının ulusal menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasını, geliştirilmesini ve üretilmesini sağlamak amacıyla çıkarılan ve 11/6/2013 tarihli ve 28674 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 30/5/2013 tarihli ve 6491 sayılı **TÜRK PETROL KANUNU**'nun vergi konusunda düzenlemeler içeren 12'inci maddesi aşağıdadır:

Vergilendirme

MADDE 12 – (1) Petrol hakkı sahiplerinin, safi kazançları üzerinden ödemekle yükümlü buldukları vergiler ve hissedarları adına yapmaları gereken gelir vergileri kesintisi toplamı yüzde 55 oranını geçemez.

(2) Dar mükellefiyet esasında vergilendirilen kurumlara, bu Kanun hükümleri uyarınca petrol arama faaliyetleri için yapılan serbest meslek kazancı ödemelerinden 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca yüzde 5'i oranında tevkifat yapılır.

(3) Bu Kanunda yazılı petrol işlemleri ile birlikte genel hükümlere bağlı diğer faaliyetlerde bulunan petrol hakkı sahiplerinin petrol işlemlerine ait faaliyetleri, diğer faaliyetlerinden ayrı olarak muhasebe kayıtlarında izlenir ve vergilendirilir. Esas faaliyetleri bu Kanuna göre petrol işlemi olan iki veya daha fazla petrol hakkı sahibi, aralarında bir ortaklık oluşturmuş olsa bile ayrı ayrı vergiye tabi olurlar.

(4) 5520 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan parantez içi hüküm, petrol işleminden elde edilen gelir ve kazançlara uygulanmaz.

(5) Devlet hissesi hariç olmak üzere, petrol hakkı sahibinin petrol işlemi için yapmış olduğu yatırımlara tekabül eden sermayesi karşılığında üretimden elde edeceği gelirler, dar mükellefiyet esasında vergilendirilen yabancı kurumlar için sermayenin cari kur

üzerinden geri alınmasına kadar, tam mükellefiyet esasında vergilendirilen yerli kurumlar için ise yapılan yatırım maliyeti itfa yoluyla gidere dönüştürülene kadar 213 sayılı Kanun hükümlerine göre itfa payı olarak addolunurlar. Petrol hakkı sahiplerinin bu Kanunla mülga 7/3/1954 tarihli ve 6326 sayılı Petrol Kanununa göre geçmiş yıllarda yabancı para cinsinden ithal etmiş olduğu fakat halen transferi gerçekleşmemiş sermayesinden arta kalan miktarlar için de bu kural uygulanır.

(6) Bakanlıkça onaylanan arama giderleri, sondaj ferî giderleri ve ülke ekonomisi yönünden verimli olmayan kuyuların açılma ve terk giderlerinin aktifleştirilmesi ihtiyaridir. Bu kapsamda petrol hakkı sahibi tarafından yapılan arama giderleri, sondaj ferî giderleri ve üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılma ve terk giderleri dışındaki ekonomik değer maliyeti ile bu ekonomik değer elde edilmesi ve üzerindeki tesisatın kurulmasına ait masraflar petrol hakkı sahibinin tercihi doğrultusunda gider yazılarak veya aktifleştirilerek amortisman yolu ile itfa olunur. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilen bu giderler için uygulanacak amortisman oranları 213 sayılı Kanunun 316 ncı maddesi hükmüne kıyasla her petrollü arazi için ayrı ayrı olmak üzere, rezerv durumu da dikkate alınarak Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca müştereken tespit edilir. Ancak, petrollü arazinin, petrol üretiminden başka bir amaca tahsis edilmiş bulunan kısmının maliyet ve kıymeti ile petrol işleminin sona erdiği tarihte bu petrollü arazinin petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakiye değer amortisman oranından indirilir.”

Bu Kanunun 25'inci maddesine dayanılarak çıkarılan **TÜRK PETROL KANUNU UYGULAMA YÖNETMELİĞİ**, 22/1/2014 tarih ve 28890 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış ve 11/12/2013 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu **Yönetmelik, petrol arama ve işletme ruhsatı, araştırma izni işlemlerine yönelik**; görev, yetki, hak ve yükümlülükler, başvurulara, ruhsatlandırmaya, tescil ve ilana, raporlara, saha verilerinin toplanmasına arşivlenmesine ve pazarlanmasına, petrol haklarının devrine, teminatlara, **devlet hissesine**, kullanma hakkına, tesislerin kaldırılmasına, **vergilendirmeye**, iktisadi kıymetlere, **sermaye ve kâr transferine**, malzeme ithalat ve ihracatına, Genel Müdürlüğe yapılacak bildirimlere, mali yeterlilik, iş ve yatırım programı değerlendirme kriterlerine, faaliyetlerin incelenmesi ve denetlenmesine, Kanunun uygulanmasıyla ilgili diğer hususlara **ilişkin usul ve esasları düzenlemiştir**.

Yönetmeliğin Onbirinci Bölümü “Vergilendirme, İndirimler ve Değerleme” başlığını taşımakta olup 30’uncu ve 31’inci maddeleri aşağıdaki gibidir:

“Vergilendirmeye ilişkin usul ve esaslar

MADDE 30 – (1) Kanunun vergilendirmeye ilgili hükümleri saklı kalmak koşuluyla 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, vergi, resim ve harçlara ilişkin diğer mevzuat ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri, bunların ek ve değişiklikleri, petrol hakkı sahipleri hakkında da uygulanır.

(2) Bu Yönetmeliğin vergilendirmeye ilişkin genel hükümleri petrol hakkı sahibinin yalnız petrol işlemlerine ilişkin faaliyetlerine ve bunların sonuçlarına uygulanır. Petrol hakkı sahibinin petrol işlemleri dışında kalan faaliyetlerine genel hükümler uygulanır. Petrol hakkı sahibi petrol işlemleri ile bunlar dışındaki faaliyetleri birlikte yapıyorsa, petrol işlemleri için muhasebe kayıtlarını alt hesap bazında ayrı tutar ve vergilendirilir.

(3) Petrol işleminden elde edilen hâsılâtın banka ve finans kurumlarında veya diğer şekilde değerlendirilmesinden elde edilen gelirler, makine ve teçhizat satış ve kiralanmasından ile kur farkından elde edilen gelirler de petrol işlemlerinden elde edilmiş sayılır. Ancak belirtilen bu ilave gelirlerin sermaye mevcutlarından sayılabilmesi için bu gelirlerin petrol işlemlerinde kullanılması şartı aranır.

(4) İki veya daha çok petrol hakkı sahibinin Genel Müdürlüğün onayı ile petrol işlemlerini birleştirmeleri halinde, bunlar kendi başına ve kendi adına faaliyette bulunuyorlarmış gibi ayrı ayrı vergiye tabi olurlar.

(5) Petrol işlemlerinden elde edilen kazançlar Kurumlar Vergisine tabidir. Petrol hakkı sahibi, ayrıca 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılması gereken vergi tevkifatını yapmak ve beyan etmek zorundadır.

(6) Vergiye tabi safi kazanç, Kanunun 12 nci maddesindeki indirimler ve bu Yönetmelikte belirtilen esaslar da göz önünde tutulmak suretiyle 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa göre hesaplanır.

(7) Petrol hakkı sahibinin ödemekle mükellef olduğu kurumlar vergisiyle 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılması gereken vergi tevkifatı toplamı, safi kazancın % 55’ini geçemez.

(8) Devlet hissesi hariç olmak üzere, petrol hakkı sahibinin petrol işlemi için yapmış olduğu yatırımlara tekabül eden sermayesi karşılığında üretimden elde edeceği gelirler, dar mükellefiyet

esasinda vergilendirilen yabancı kurumlar için sermayenin cari kur üzerinden geri alınmasına kadar; tam mükellefiyet esasında vergilendirilen yerli kurumlar için ise yapılan yatırım maliyeti itfa yoluyla gidere dönüştürülene kadar, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre itfa payı olarak addolunurlar.

(9) Petrol hakkı sahiplerinin mülga 6326 sayılı Kanuna göre geçmiş yıllarda yabancı para cinsinden ithal etmiş olduğu fakat halen transferi gerçekleşmemiş sermayeden kalan miktarlara da yukarıdaki yedinci fıkra hükümleri uygulanır.

İndirimler

MADDE 31 – (1) Petrol hakkı sahibi, Türk Petrol Kanunu ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun kabul ettiği giderleri, vergilendirme dönemi ile ilgili olmak ve tahakkuk etmiş bulunmak kaydıyla gayrisafi kazancından indirebilir.

(2) Bakanlıkça onaylanan arama giderleri, sondaj ferî giderleri ve ülke ekonomisi yönünden verimli olmayan kuyuların açılma ve terk giderlerinin aktifleştirilmesi ihtiyaridir. Bu kapsamda petrol hakkı sahibi tarafından yapılan arama giderleri, sondaj ferî giderleri ve üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılma ve terk giderleri dışındaki ekonomik değer maliyeti ile bu ekonomik değer elde edilmesi ve üzerindeki tesisatın kurulmasına ait masraflar petrol hakkı sahibinin tercihi doğrultusunda gider yazılarak veya aktifleştirilerek amortisman yolu ile itfa olunur. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilen bu giderler için uygulanacak amortisman oranları 213 sayılı Kanunun 316 ncı maddesi hükmüne kıyasla her petrollü arazi için ayrı ayrı olmak üzere, rezerv durumu da dikkate alınarak Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca müştereken tespit edilir. Ancak, petrollü arazinin, petrol üretiminden başka bir amaca tahsis edilmiş bulunan kısmının maliyet ve kıymeti ile petrol işleminin sona erdiği tarihte bu petrollü arazinin petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakiye değer amortisman oranından indirilir.”

Yönetmeliğin 29'uncu maddesinin (11) numaralı fıkrası uyarınca Devlet hissesi tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanması gerekmektedir.

Yönetmelik 11/12/2013 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu Yönetmelik bu Sirkülerimize ek olarak verilmiştir.

Saygılarımızla...

YÖNETMELİK

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından:

TÜRK PETROL KANUNU UYGULAMA YÖNETMELİĞİ BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç ve Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 30/5/2013 tarihli ve 6491 sayılı Türk Petrol Kanununun uygulanması ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, petrol arama ve işletme ruhsatı, araştırma izni işlemlerine yönelik; görev, yetki, hak ve yükümlülükler, başvurulara, ruhsatlandırmaya, tescil ve ilana, raporlara, saha verilerinin toplanmasına arşivlenmesine ve pazarlanmasına, petrol haklarının devrine, teminatlara, devlet hissesine, kullanma hakkına, tesislerin kaldırılmasına, vergilendirmeye, iktisadi kıymetlere, sermaye ve kâr transferine, malzeme ithalat ve ihracatına, Genel Müdürlüğe yapılacak bildirimlere, mali yeterlilik, iş ve yatırım programı değerlendirme kriterlerine, faaliyetlerin incelenmesi ve denetlenmesine, Kanunun uygulanmasıyla ilgili diğer hususlara ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 6491 sayılı Türk Petrol Kanununun 25 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında;

- a) Arama: Araştırma, arama sondajı, tespit sondajı ve araştırma sondajının hepsini,
- b) Arama giderleri: Ekonomik ömrü bir yıldan fazla olan malzeme ve tesisat giderleri hariç, arama faaliyetleri için yapılan masrafları,
- c) Arama ruhsatı: Kanuna göre verilen petrol arama ruhsatını,
- ç) Arama sahası: Bir arama ruhsatının kapsadığı sahayı,
- d) Arama sondajı: Petrol bulmak amacıyla yapılan sondajları,
- e) Araştırmacı: Araştırma izni sahibini,
- f) Araştırma: Petrol aramak üzere arazinin, yerden ve havadan topografik, jeolojik, jeofizik, jeokimyasal ve benzeri yöntemlerle veri toplanarak incelenmesi, arama sondajları hariç jeolojik bilgi edinmek için sondajlar yapılması işlemlerini,
- g) Araştırma izni: Sınırları belli bir alanda araştırma yapmak üzere Genel Müdürlükçe verilen izni,
- ğ) Araştırma sondajı: Araştırma sahasında jeolojik bilgi edinmek amacıyla yapılan sondajları,
- h) Atık: Her türlü petrol işlemi sırasında ve sonunda oluşabilen, bünyelerindeki fiziksel, kimyasal, bakteriyolojik özellikleri nedeniyle karıştıkları alıcı ortamların bileşimi ve özelliklerinin değişmesine yol açarak dolaylı ve doğrudan zararlara neden olabilen ve ortamın kullanım potansiyelini etkileyebilecek katı, sıvı ve gaz halindeki maddeleri,

Sirküler Rapor **04.02.2014/56-6**

- 1) Atık su: Arama ve üretim faaliyetleri sırasında, petrol ile birlikte ya da bağımsız olarak gelen suyu ve atıkların sıvı fazını,
- i) Atık su enjeksiyonu: Atık suyun tatlı su kaynaklarında ya da tatlı su içeren formasyonlarda yeterli koruma sağlayan bir geçirimsiz tabaka ile ayrılmış tatlı su üretmeyen rezervuara basılmasını,
- j) Bakan: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanını,
- k) Bakanlık: Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını,
- l) Boru hattı inşa izni: Petrol üreticisinin, ürettiği petrolü nakletmek üzere, petrolü saha içindeki toplama hatlarıyla en yakın rafinerilere ya da ana iletim hatlarına ve satış noktalarına kadar inşa edeceği bağlantı hatları için Genel Müdürlükçe verilecek izni,
- m) Bölge: Kara ve deniz bölgelerini, deniz bölgeleri ise karasuları içi ve karasuları dışını,
- n) Buharlaştırma: Üretilen atık suyun havuzlarda toplanarak buharlaştırılmasını,
- o) Devlet hissesi: Üretilen petrol üzerinden Devlete verilecek hisseyi,
- ö) Doğal gaz: Yerden çıkan veya çıkarılabilen gaz halindeki doğal hidrokarbonları,
- p) Enjeksiyon kuyusu: Atık suyun tahliye edilmesi veya üretimi artırmak amacıyla kullanılan kuyuyu,
- r) Enjeksiyon sondajı: Enjeksiyon kuyusu olarak kullanılmak amacıyla yapılan sondajı,
- s) Gaz hidrat: Deniz tabanında yer alan su buzunda hapsedilmiş doğal gazı,
- ş) Geleneksel olmayan kaynakların aranması ve üretilmesi: Şeyl gazı, şeyl petrolü, geçirimsiz formasyon gazı, gaz hidratlar ve bitümlü kayaçlar gibi geleneksel olmayan kaynakların, doğrudan türediği kaynak kayada aranması ve üretiminin yapılmasını,
- t) Geliştirme: Petrollü arazinin değerlendirilmesi için gerektiği kadar kuyu açılmasını, yer üstü tesislerinin, taşıma hatlarının ve yer üstü depolarının kurulmasını,
- u) Genel Müdür: Petrol İşleri Genel Müdürünü,
- ü) Genel Müdürlük: Petrol İşleri Genel Müdürlüğünü,
- v) Ham petrol: Yerden çıkan veya çıkarılabilen sıvı haldeki doğal hidrokarbonları,
- y) İş ve yatırım programı: Ruhsat başvurularında, ruhsat temditlerinde verilecek olan, ruhsat sahasında yıllar bazında yapılması taahhüt edilen arama ve üretim faaliyetlerine ilişkin detaylı çalışma ve mali yatırım programını,
- z) İşletme ruhsatı: Bu Kanuna göre belirlenen alanda üretim faaliyeti yapılması için verilen izin belgesini,
 - aa) İşletmeci: İşletme ruhsatı sahibini,
 - bb) İyiniyet: Bir petrol işleminin yapılmasında, petrol endüstrisinin gerektirdiği gayret, ehliyet, tedbirlik, verimlilik ve basireti,
 - cc) Kanun: 6491 sayılı Türk Petrol Kanununu,
 - çç) Kaynak dosya: Başvuru ve hak sahipleri ile ilgili bilgi ve belgelerin yer aldığı güncel dosyayı,
 - dd) Keşif: İşletmeye elverişli bir petrol birikiminin bulunmasını,
 - ee) Kullanma hakkı: Bir petrol işlemi ile ilgili araziye kiralama ve bu arazi üzerinde tesisi mümkün olan intifa ve irtifak haklarını,

ff) Malzeme: Petrol işleminde kullanılmak üzere petrol akaryakıt, ham, yarı mamul veya mamul tüm maddeler, eşya, donanım, alet, edevat, makine, nakil ve diğer vasıtalar ile bunlara ait yedek parçaları,

gg) Müşterek temsilci: Aynı petrol hakkına hisselerle ortak olan veya petrol hakkı üzerinde hak sahipliği petrol siciline tescil edilen tüzel kişilerin, söz konusu petrol hakkı ile ilgili kanuni işlemlerini yürütmek üzere müştereken tayin ettikleri kanuni temsilciyi,

ğğ) Operatör: Bir arama ruhsatı veya işletme ruhsatında müştereken petrol hakkı sahibi olan şirketlerin aralarında yapacakları ve Genel Müdürlük tarafından da onaylanan bir anlaşmaya göre tüm bu şirketler adına petrol işlemlerini yürütecek, ilgili ruhsatta hisse veya hak sahibi olan şirketi,

hh) Petrol: Ham petrol ve doğal gazı,

ıı) Petrol birimi: 15,5 santigrat derecede ve 1 atmosfer basınç altında ölçülen 158,984 litre (bir varil) ham petrolü veya 15,5 santigrat derecede ve 1 atmosfer basınç altında ölçülen 1 metreküp doğal gazı,

ii) Petrol bulgusu: Sondajlı arama faaliyetleri sırasında tespit edilen petrol varlığını,

jj) Petrol hakkı: Araştırma izni, arama ruhsatı veya işletme ruhsatından doğan haklardan herhangi birini,

kk) Petrol işlemi: Arama, üretim ile yurt içinde üretilen petrolün satılmasını, bu işlemlerden herhangi biri için lüzumlu enerji ve su tesisleri ile üretilen petrolün saha içinde veya ana iletim hattı veya yakınındaki rafineriye veya doğal gazın serbest tüketiciye teslimine kadar taşınmasını sağlayan boru hatlarının, bina, kamp ve diğer tüm tesislerle teçhizatın inşasını, kurulmasını ve işletilmesini ve bu faaliyetlere ilişkin mali, ticari ve idari faaliyetleri,

ll) Petrol işleminde kullanılacak petrol: Petrol hakkı sahibinin kendi ürettiği petrolden, piyasa faaliyetlerinin sübvansede edilmesine yol açmayacak şekilde petrol işlemlerinin daha verimli ve kısa sürede yapılabilmesi için gerekli olan ve Genel Müdürlüğün uygun göreceği miktardaki petrolü,

mm) Petrol sicili: Araştırma izni, arama ve işletme ruhsat başvuruları, bunların sonuç ve kararları ile verilmiş olan petrol haklarına ilişkin Genel Müdürlükçe tutulması gereken kayıtları,

nn) Petrollü arazi: İşletmeye elverişli miktarda bir petrol varlığının belirlendiği arz parçasını,

oo) Piyasa fiyatı: Bir petrol birimi üzerinden üretilen ham petrolde varil başına 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinde düzenlenen yerli ham petrolün piyasa fiyatını, doğal gazda ise dağıtım şirketlerine veya serbest tüketicilere yapılan satış fiyatını,

öö) Ruhsat: Arama veya işletme ruhsatını,

pp) Sermaye mevcutları: 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununda değerlendirme ölçüleri gösterilen ekonomik işletmelere dâhil kıymetler ile ilgili petrol hakkı sahibinin aynı Kanun hükümleri gereğince sermaye hesabına alıp aktifleştirdiği arama giderleri, sondaj ferfi giderleri ve yurt ekonomisi yönünden verimi olmayan kuyuların açılma giderlerini,

Sirküler Rapor **04.02.2014/56-8**

rr) Sermaye mevcutları esaslı: Petrol hakkı sahibinin, Türkiye'deki petrol işlemi ile ilgili olarak kullanmaya tahsis ettiği sermaye mevcutlarının 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre hesaplanmış kıymetini,

ss) Sondaj ferî giderleri: Ekonomik ömrü bir yıldan fazla olup tesis edilmemiş veya kullanılmamış olan veya tesisinden veya kullanılmasına başlanmasından itibaren bir yıl sonunda kullanılabilir durumda olan veya hurda halinde olan tesisat veya malzeme masrafları hariç olmak üzere kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu işlemlere hazırlık için ve bunlara ilişkin olarak yapılan tüm işçilik, yakıt, tamir, bakım, nakliye, ikmal, kira ve malzeme masraflarını,

şş) Tebligat: Başvuru ve hak sahiplerine veya bunların kanuni temsilcilerine, Kanun ve Yönetmelik hükümleri çerçevesinde yapılan bildirimleri,

tt) Tehlikeli fiil: Petrol işleminin yapılmasında, bunların yapıldığı mahalde veya yakınında bulunan bir kimsenin ölümüne, sakatlanmasına veya sağlığının bozulmasına, çevrenin kirlenmesine, 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki varlıkların veya yerlerin tahribine veya yok olmasına sebep olan veya olabilecek nitelikte bulunan bir fiil veya ihmali,

uu) Tesis sorumlusu: Petrol işleminin, tesis ve çevresinde ilgili mevzuatlara uygun olarak yürütülmesinden sorumlu olan ve petrol hakkı sahibinin yükümlülüklerinin yerine getirilmesi hususunda yapılacak denetimlerde o tesiste yürütülen petrol işlemiyle ilgili her türlü bilgi ve belgeyi denetçilere hazırlamak ve sunmakla görevli kişiyi,

üü) Tespit sondajı: Keşif yapılan bir petrolü arazinin boyutlarını tespit etmek amacıyla açılan ve Genel Müdürlüğün onay verdiği teknik kriterler dâhilinde açılması gereken sınırlı sayıdaki sondajı,

vv) Türkiye arazisi: Türkiye Cumhuriyetinin topraklarını, iç sularını, kara sularını ve bunların ötesinde sınırları uluslararası hukuka uygun biçimde belirlenmiş kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge alanlarını,

yy) Ülke ekonomisi yönünden verimli olmayan kuyuların açılma ve terk giderleri: Sondaj aletleri ve benzeri teçhizat hariç olmak üzere sondaj ferî giderleri ile üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılmasında kullanılan veya gerekli olan herhangi bir maddi ekonomik değer için yapılan giderleri,

zz) Üretim: Üretim sondajı ve geliştirme faaliyetlerini, petrolün çıkarılmasını, ön işlenmesini, saha dâhilinde veya civarında depolanmasını, bu depolara, iletim hattına veya rafineriye boru hattı ve diğer vasıtalarla taşınmasını,

aaa) Üretim artırma yöntemi: Üretim yapılan bir sahada, rezervuardaki petrolün akışkanlığını artırmak ve/veya azalmakta olan rezervuar enerjisinin artırılması amacıyla itim desteği sağlanarak ilave üretim elde etmek üzere kullanılan metotları,

bbb) Üretim sahası: Arama ve işletme ruhsatı içindeki petrolü araziye,

ccc) Üretim sondajı: Petrolü arazide üretim amacıyla kuyu açılmasını,

ççç) Yatırım teminatı: Arama ruhsatı başvurusu sahibinden sunmuş olduğu iş ve yatırım programı için gerekli olan, mali yatırım tutarı üzerinden alınması gereken teminatı,

ddd) Yastık gazı: Yeraltı gaz deposunun depolama faaliyetine hizmet edebilmesi için rezervuarlarda asgari tutulması gereken, üretilmeyen yerindeki gazı,

eee) Yeraltı doğal gaz depolama tesisi: İşletmecinin üretmiş olduğu ya da dışarıdan temin ettiği gazı kendi petrol rezervuarlarında depolamaya mahsus tesisi,

fff) Yerleşik temsilci: Petrol hakkı sahibi şirketin kanuni temsilcisi olarak Türkiye’de ikamet eden ve petrol hakkı sahibinin kanuni sorumluluğunu taşıyan şahsı,

ggg) Yüklenici: Petrol işlemleri ile ilgili olarak petrol hakkı sahibine bir sözleşme karşılığı mal veya hizmet veren gerçek veya tüzel kişilere veya bunların oluşturduğu ortakları,

ğğğ) Zarar ziyan teminatı: Petrol işlemi esnasında ortaya çıkabilecek çevreye, can ve mal emniyetine, üçüncü şahıslara verilebilecek zarar ve ziyanı karşılamak üzere başvuru sahibinden alınan teminatı,

hhh) Zayi petrol: Petrolün çıkarılması, taşınması, depolanması ve özel işleme tabi tutulması esnasında her bir üretim sahasındaki toplam üretimin azami binde beşini geçmeyen miktardaki petrolü,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yetkiler

Bakan

MADDE 4 – (1) Bakan, Kanunun kendisine verdiği görevi yaparken gerekli gördüğü her türlü soruşturmayı yapmaya veya yaptırmaya; delilleri tetkike ve soruşturma ile ilgili petrol hakkı sahiplerinin bütün işlem, hesap ve kayıtlarını tetkike, petrol işlemi ve tesisatını denetlemeye yetkilidir.

Genel Müdürlük

MADDE 5 – (1) Genel Müdürlük Kanunun uygulanmasından sorumludur.

(2) Kanun ve bu Yönetmeliğe göre yapılması gereken her türlü tebliğ, ilan ve tescil işlerini yapar.

(3) Kanunun ve bu Yönetmeliğin Resmî Gazete’de yayımlanmasını zorunlu saydığı işlemler dışında kalanlardan hangilerinin Resmî Gazete’de ilan edileceğini, hangilerinin diğer usullerle tebliğ edileceğini belirler.

(4) Kanunun ve bu Yönetmeliğin, yapılmasını diğer kurum ve kuruluşlara bıraktığı işlerin süratle yürütülmesi için bu makamlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlar.

(5) Başvuru sahipleri ile petrol hakkı sahiplerinin verecekleri dilekçe, rapor, harita, numune, beyanname, form ve benzeri belgeler ile bildirimlere ilişkin düzenlemeleri yapar.

(6) Başvuranlara veya petrol hakkı sahiplerine bildirmek istediği her türlü karar, davet, duyuru veya genelgesi yazılı olarak ve 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre bildirir. Yapılacak bu tebligatlar için Kanunda ve bu Yönetmelikte özel bir süre gösterilmemişse, konunun özelliğine göre uygun süreler belirleyerek ilgililerden bu sürelere uyulmasını ister.

(7) Bu Kanunun amacına uygun olarak petrol varlığının korunmasına, savurganlığın önlenmesine, petrol sahalarının iyiniyetle işletilmesinin yanı sıra iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ile çevrenin korunmasına ilişkin hak sahiplerince mevzuat hükümleri çerçevesinde alınan önlemleri izlemeye, denetlemeye ve uygunsuzlukların bulunması halinde giderilmesini sağlamaya yetkilidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Petrol Hakları Başvuru Usul ve Esasları, İlk Başvuru,

Kaynak Dosya, Başvuru, İnceleme ve Değerlendirme, Sonuçlandırma

İlk başvuru

MADDE 6 – (1) Kanunda öngörülen bir hakkın kazanılması için 492 sayılı Harçlar Kanununa göre belirlenen gerekli başvuru harcı yatırılarak ek-1’de yer alan başvuru formu ile;

- Araştırma izni için ek-2, ek-3 ve ek-7’deki,
- Arama ruhsatı için ek-2, ek-4, ek-7 ve ek-8’deki,
- İşletme ruhsatı için ek-2, ek-5, ek-7 ve ek-9’daki

formlarda belirtilen bilgi ve belgeleri ek-6’ya uygun hazırlayarak, bir asıl ve bir suret olmak üzere Genel Müdürlüğe doğrudan veya Genel Müdürlük internet sayfasında yayımlanan başvuru formu ile internet ortamında başvurulur.

(2) Başvuru sahibi yabancı bir şirket ise Türkiye’de tescil edildiğine dair bilgi ve belgeleri petrol hakkı sahibi olmasını izleyen altmış gün içinde verir.

Kaynak dosya

MADDE 7 – (1) Şirketler ilk başvuru esnasında ek-2 formda istenen bilgi, belge ve dokümanları içeren kaynak dosyayı Genel Müdürlüğe verir. Kaynak dosyada yer alan bilgi ve belgelerdeki değişikliklerin otuz gün içinde Genel Müdürlüğe bildirilmesi zorunludur.

Petrol hakkı sahibinin yapacağı başvurular

MADDE 8 – (1) Kanunda öngörülen bir hakkın edinilmesinden sonra, araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı başvuruları ile mevcut ruhsatlara ilişkin; süre uzatımları, hisse devri, hak tesisi, kamulaştırma ve kullanma hakkı, saha terk, kısmi terk, sahaya ilave hususlarında Genel Müdürlüğe ek-10’da örneği verilen dilekçe ile

- Araştırma izni için ek-3 ve ek-7’de,
- Arama ruhsatı için ek-4, ek-7 ve ek-8’de,
- İşletme ruhsatı için ek-5, ek-7 ve ek-9’da,
- Süre uzatımı için ek-11’de,
- Hisse devri ve hak tesisi için ek-12’de,
- Kamulaştırma ve kullanma hakkı için ek-13’te,
- Kısmi terk ve ilave için ek-14’te

belirtilen bilgi ve belgeler ek-6’ya uygun hazırlanarak başvurulur.

(2) Kara ve karasuları içi arama ruhsat sahasına yapılacak kısmi terk veya ilaveler aynı 1/50.000 ölçekli pafta içinde kalmak şartıyla 1/25.000 ölçekli pafta bazında yapılır.

(3) Münhasır ekonomik bölge sınırları içinde arama ruhsat sahasına yapılacak kısmi terk veya ilaveler bir derecelik alan içinde kalmak şartıyla 1/100.000 ölçekli pafta bazında yapılır.

(4) İşletme ruhsatına yapılacak olan kısmi terk ve ilaveler 1/50.000 ölçekli pafta içerisinde kalmak şartıyla 1/25.000 ölçekli paftalar içinde doğu-batı, kuzey-güney yönünde dörtkenardan oluşacak şekilde yapılır.

İnceleme ve değerlendirme

MADDE 9 – (1) Arama ruhsatının alınması için açık bir sahaya yapılan ilk başvurunun kapsadığı alan Resmî Gazete’de ilan edilir.

(2) Bu başvuru ve aynı sahayı tamamen kapsayan diğer başvurulara ilişkin iş ve yatırım programları en geç doksanıncı gün mesai bitimine kadar kapalı zarfta Genel Müdürlüğe verilir. Genel Müdürlüğe verilen iş ve yatırım programları bu süre zarfında gizli tutulur. İş ve yatırım programlarına ilişkin zarf başvuru sahibinin katılımıyla açılır ve tutanağa bağlanır. Bu süre içerisinde aynı arazi parçasını kısmen kapsayan arama ruhsatı başvuruları ile doksan günden sonra aynı sahaya yapılan başvurular değerlendirmeye alınmaz. Genel Müdürlükçe mevzuata uygun olarak eksiksiz yapıldığı saptanan başvurular incelemeye alınır.

(3) Başvurularda öncelikle ruhsat sahasında taahhüt edilen iş ve yatırım programı ve bu programın yıllar bazında gerçekleştirme planı dikkate alınır. Verilen iş ve yatırım programının petrol endüstrisinin gereklerine uygunluğu aranır. Başvurunun değerlendirilmesinde şirketin; mali gücü, teknik kapasitesi, insan kaynakları yeterliliği, sektördeki tecrübesi, varsa faaliyet gösterilen diğer sektörlerdeki başarısı dikkate alınır.

(4) Aynı sahaya birden fazla başvuru yapılması durumunda verilen iş ve yatırım programının bu Kanunda öngörülen amaçlara uygunluğu göz önünde bulundurulur.

(5) Taahhüt edilen yatırımların gerçekleştirilebilmesi amacıyla gerekli olan mali kaynak için öncelikle şirketin öz kaynaklarına bakılır. Öz kaynaklarının yetmediği durumlarda ilave mali kaynak gösterilmesi zorunludur.

(6) Mali yeterlilik için şirketin gayrimenkulleri, menkulleri, banka mevduatı, hisse senedi, ortaklık payı, sermaye piyasası araçları, iş makineleri ve taşıt araçları gibi varlıkları göz önünde bulundurulur.

(7) Bir ruhsat başvurusu için verilen yatırım tutarının değerlendirilmesinde başvuranın varsa sahip olduğu ruhsatları için taahhüt ettiği yatırım tutarı ve gerçekleştirme durumu dikkate alınır.

(8) Ruhsat başvurusunun inceleme ve değerlendirmeye alınması, ruhsat almaya hak kazanıldığı anlamını taşımaz.

(9) İncelemenin sonuçlandırılabilmesi için başvuru sahibinden, ihtiyaç duyulması halinde mali gücü, teknik kapasitesi, insan kaynakları yeterliliği, sektördeki tecrübesi, varsa faaliyet gösterilen diğer sektörlerdeki başarısını gösteren ek bilgi ve belgeler ayrıca istenebilir. Başvuru sahibi veya yetkili temsilcisi görüşmeye çağrılabilir.

Başvuruların sonuçlandırılması

MADDE 10 – (1) Başvurular arasından uygun bulunarak ruhsat verilmesine karar verilen başvuru sahibi, Kanunun 22 nci maddesinin sekizinci fıkrası gereğince vermesi gereken zarar ziyan teminatını, kararın kendisine tebliğ edilmesinden itibaren en geç on beş gün içinde Genel Müdürlüğe verir.

(2) Zarar ziyan teminatının belirtilen sürede verilmemesi veya eksik verilmesi durumunda, başvuru sahibi talebinden vazgeçmiş sayılır. Genel Müdürlük aynı ruhsatı varsa bir sonraki sırada yer alan başvuru sahibine teklif edebilir. Kanunda Bakanlar Kurulunun yetkisine giren yerlerdeki başvurulara da aynı işlem uygulanır.

(3) Başvurunun reddedilmesi durumunda ret gerekçeleri bu Yönetmeliğin tebligat hükümlerine göre ilgiliye tebliğ edilir.

(4) Kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından itibaren Kanunun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrası gereğince vermesi gereken yatırım teminatını otuz gün içinde verir. Aksi halde ruhsat iptal edilir.

Hak ve yükümlülükler

MADDE 11 – (1) Ruhsat ve izin sahibi, Kanun ve bu Yönetmelikte yer alan hak ve yükümlülüklerle ilave olarak;

- Petrol işlemlerine ilişkin taahhütlere girişmek,
- Faaliyetlerini yüklenicileri aracılığı ile yürütmek,
- Faaliyetleri için gerekli olacak tesislerin tasarım, yapım ve işletimine ilişkin olarak mevzuatta belirlenen usul ve esaslara uymak,
- Petrol işlemleri esnasında her türlü tehlikeli fiilden kaçınmak, oluşması muhtemel tehlikeli durumlar için gerekli tedbirleri almak ve istenmeyen durumları en kısa sürede gidermek,

hak ve yükümlülüklerine sahiptir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Petrol Sicili Kayıt Düzeni, Tescil ve İlan

Petrol sicili kayıt düzeni

MADDE 12 – (1) Genel Müdürlük petrol haklarına ilişkin olarak bir sicil tutar. Sicil kayıtları petrol haklarına ilişkin başvurular, arama ruhsatı, işletme ruhsatı ve araştırma izni ile bunlar üzerinde yapılacak devirler her türlü kayıt ve konulacak şartlar, haklar ve kısıtlar Genel Müdürlüğün belirleyeceği usulde tutulur.

Petrol sicilinin geçerliliği ve belgelerin muhafazası

MADDE 13 – (1) Petrol sicil kayıtları elektronik ortamda tutulur. Petrol sicilindeki kayıtlar aleni olup aksi sabit oluncaya kadar geçerlidir. Petrol haklarının edinilmesi esnasında ve sonrasında Genel Müdürlüğe verilen belgeler, petrol hakkının sona ermesinden itibaren araştırma izinlerinde üç yıl, arama ruhsatında beş yıl, işletme ruhsatında ise on yıl süre ile muhafaza edilir. Bu sürelerin sonunda ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır.

(2) Hak sahiplerine hakkın niteliğini ve geçerliliğini gösteren, ek-15, ek-16 ve ek-17’de yer alan formlara uygun Genel Müdürlükçe onaylanmış belge verilir.

(3) Genel Müdürlükçe tescil edilmiş bir petrol hakkı sahibinin sermayesinde kontrolün değişimine yol açabilecek her türlü hisse devir işlemleri Bakanlığın ön iznine tabidir. Petrol hakkı sahibi şirketin sermayesinde kontrol değişimine yol açacak bu gibi durumlarda hisse devrinin tarafları aynı anda konu ile ilgili olarak Genel Müdürlüğe gerekçeleri belirtilmek suretiyle müracaat eder. Genel Müdürlük gerekli değerlendirmeleri yaparak kendi görüşünü de bildirmek suretiyle Bakan onayına sunar. Talebin, Bakan tarafından uygun görülmesi halinde ilgili şirketlere tebliğ edilir. Ön iznin alınmasını müteakip sermaye kontrol değişimine ilişkin devirler altmış gün içinde ilgili şirketlerce gerçekleştirilerek gerekli belgeler Genel Müdürlüğe gönderilir.

İlan edilecek hususlar ve tebligat

MADDE 14 – (1) Resmî Gazete’de ilan edilecek hususlar şunlardır:

- Açık olan bir arama sahasına yapılan ilk arama ruhsat başvurusu,
- İşletme ruhsat başvurusu,

- c) Araştırma izni, arama ruhsatı ve işletme ruhsatı verilmesine ilişkin kararlar,
- ç) Kamulaştırma ve kullanma haklarına ilişkin alınan kararlar,
- d) Arama ve işletme ruhsatları süre uzatımları,
- e) Açık artırmaya çıkarılacak işletme sahalarına ilişkin hususlar,
- f) Ruhsatlardaki terk, kısmi terk ve ilave başvuruları ve nihayetlenmeleri,
- g) Ruhsatların devri ve bunlar üzerinde tesis edilecek hak ve kısıtlamalara ilişkin kararlar,

ğ) Genel Müdürlükçe yayımlanması uygun görülen diğer hususlar.

Yukarıdaki hususlar başvuru ya da karardan itibaren on beş gün içerisinde Resmî Gazete’de ilan edilir. İlanların Resmî Gazete’de yayımlanma tarihi başvuru ya da hakkın geçerlilik tarihi sayılır.

(2) Genel Müdürlükçe bu Kanun ve bu Yönetmelik hükümleri uyarınca Resmî Gazete’de ilan edilen arama ruhsatı ve işletme ruhsatı verilmesine ya da reddine ilişkin kararlar yerleşik temsilci ve/veya müşterek temsilciye tebliğ edilir. Yapılan bu tebligat petrol hakkı sahibine yapılmış sayılır.

(3) 7201 sayılı Tebligat Kanununun 7/a maddesine göre elektronik yolla da tebligat yapılabilir. Elektronik yolla yapılan tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Araştırma İzni, Arama ve İşletme Ruhsatı

Araştırma iznine ilişkin usul ve esaslar

MADDE 15 – (1) Araştırma izni için talepte bulunulması halinde Genel Müdürlük ve başvuru sahibi arasında Kanunun 5 inci maddesinde belirtilen hususları gerçekleştirmek üzere Genel Müdürlük tarafından hazırlanacak bir sözleşme kapsamında araştırma izni verilir.

(2) Yapılacak sözleşmenin içeriğinde; izin süresi, araştırmacı tarafından yapılacak saha faaliyetlerinin niteliği, yöntemi ve uygulama programı, izin sahibinin hak ve yükümlülükleri, izin verilen alandaki verilmiş ya da verilecek petrol haklarının korunması ve önceliğine ilişkin hususlar ile izin kapsamında elde edilecek saha verilerinin bir kopyasının Genel Müdürlüğe ne kadar sürede ve nasıl teslim edileceği, verilerin yurt dışına ihracı ve mutabık kalınacak diğer hususlar yer alır.

(3) Genel Müdürlük araştırmacıyla yaptığı sözleşmenin yürürlük tarihinden itibaren otuz gün içerisinde araştırma iznine konu olan bölgenin bir başka arama ya da işletme ruhsatını içermesi durumunda ruhsat sahibine ilgili sözleşme hakkında bilgi verir.

(4) Talep sahibi, araştırma sahasının hektarı başına bir defaya mahsus olmak üzere elli kuruş öder. Bu ücret Kanunun 5 inci maddesindeki düzenleme doğrultusunda her yıl Genel Müdürlükçe yeniden belirlenir. Alınacak ücret sözleşme imzalanmadan önce altmış günlük değerlendirme süresi bitmeden Genel Müdürlüğün bağlı olduğu ilgili saymanlık hesabına ödenir ve ödemeye ilişkin belge Genel Müdürlüğe verilir. Belirtilen sürede ödemenin yapılmaması durumunda başvuru sahibi talebinden vazgeçmiş sayılır.

Arama ruhsatına ilişkin usul ve esaslar

MADDE 16 – (1) Arama ruhsatı kara ve deniz olmak üzere iki bölgede verilir. Kıyı çizgisi iki bölgenin doğal sınırını oluşturur. Ruhsat süreleri karalarda beş, denizlerde ise

sekiz yıldır. Bu süreler ruhsatlardaki yükümlülüklerin yerine getirilmesi kaydıyla Kanunun 6 ncı maddesinde yer alan hükümler doğrultusunda belirtilen sürelerle uzatılabilir.

(2) Arama ruhsatlarının asgari ve azami büyüklükleri Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında düzenlendiği şekilde kara ve karasuları içerisinde 1/50.000 ölçekli paftalar ve bu paftalar içerisindeki 1/25.000 ölçekli paftalar, karasuları dışı münhasır ekonomik bölgelerde ise 1 derecelik alanlar ile bu alanlar içerisinde kalan 1/100.000 ölçekli paftalar ile sınırlıdır.

(3) Ruhsatların birbiri ile komşuluğunda; kıyılarda kıyı çizgisi, karasuları içi ile karasuları dışındaki alanlarda; 20/5/1982 tarihli ve 2674 sayılı Karasuları Kanunu ve 29/5/1982 tarihli ve 82/4742 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belirlenen sınırlar, diğer yerlerde ise ruhsat alanlarının kuzey-güney ve doğu-batı yönündeki kendi pafta ve derece kenarları esas alınır.

(4) Petrol hakkı sahibinin süre bitiminden en az altmış gün önce süre uzatımı talep etmesi halinde, ruhsatın önceki dönemlerinde taahhüt edilen iş ve yatırım programının gerçekleşme durumu dikkate alınarak, Kanunun 6 ncı maddesinin altıncı ve yedinci fıkralarında belirtilen sürelerle iş ve yatırım programını ve buna karşılık gelen teminatını vermesi şartıyla, süre uzatımı yapılabilir.

(5) Arama ruhsatı müracaatında Genel Müdürlüğe iş ve yatırım programı taahhüt edilir. Verilecek iş programında; evvelce başvuru sahasında varsa yapılmış çalışmaların derlenmesi ve yorumlanması, gravite, manyetik, sismik çalışmaları, detay saha jeolojisi, jeokimya, sondaj çalışmalarına ilişkin bilgiler verilir. Bu bilgilerde çalışmanın miktarı, süresi ve birim maliyetlere yer verilerek yatırım teminatına esas olacak toplam yatırım miktarı belirlenir. Söz konusu çalışmalarla ilgili beyan edilen yatırım tutarının gerçekçi olmadığının tespit edilmesi durumunda Genel Müdürlük başvuru sahibinden petrol endüstrisinin gerektirdiği bilgi ve teknoloji kullanımını da içerecek şekilde güncel uygulamalarda ortaya çıkan birim fiyatlar üzerinden toplam yatırım tutarının düzeltilmesini talep eder. Düzeltilmeyen iş ve yatırım programı değerlendirmeye alınmayarak gerekçesi ile birlikte başvuru sahibine iade edilir.

Petrol bulgusu ve keşif

MADDE 17 – (1) Arama sondajı sırasında tespit edilen petrol bulgusu sonrasında gerekli üretim testleri yapılır. Arama kuyusunda test üretimi sonucunda işletmeye elverişli bir petrol birikiminin bulunması halinde keşif bildirim ek-18'deki forma uygun olarak Genel Müdürlüğe yapılır.

(2) Genel Müdürlük, keşif bildirim ile birlikte verilecek bilgi ve belgeleri inceleyerek; keşif bildirim sonrası yapılan üretimin izlenmesi, kuyuda uzun süreli akış ve basınç testlerinin yapılması ve bunun sonucunda keşfedilen petrol birikiminin ticari olarak işletilip işletilmeyeceğine en geç altı ay içinde karar vererek keşfi tescil eder veya reddeder. Keşif tescil işlemi yapılmadıkça işletme ruhsatı başvurusunda bulunulamaz.

(3) Keşfin tescil edilmesiyle birlikte arayıcı üretime devam etmek, işletme ruhsatına esas teşkil etmek üzere petrollü sahayı geliştirmek ve ürettiği petrollü satmakla yükümlüdür. Bu kapsamda arayıcı petrollü sahada gerçekleştireceği tespit çalışmalarının detaylı bir programını keşif tescil tarihinden itibaren en geç altı ay içerisinde Genel Müdürlüğe verir.

(4) Petrol hakkı sahibinin talebi halinde, keşif tescili yapılan arama ruhsatının Kanunda yer alan azami süresinin yukarıdaki üçüncü fıkrada belirtilen işlemlerin yapılmasına yetmemesi durumunda Kanunun 6 ncı maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen ilave süre uzatımı verilebilir.

İşletme ruhsatına ilişkin usul ve esaslar

MADDE 18 – (1) İşletme ruhsatı keşif tescili Genel Müdürlükçe onaylanmış ve hudutları tespit edilmiş belirli bir petrollü arazi için verilir. İşletme ruhsatının büyüklüğü, başvuruda verilecek bilgilerin değerlendirilmesi sonucunda, petrol rezervuarının yüzey izdüşümünü içine alacak şekilde belirlenir.

(2) İşletme ruhsatının büyüklüğü 1/50.000 ölçekli pafta içerisinde kalmak şartı ile 1/25.000 ölçekli paftalarda devlet ve bölge sınırları haricinde doğu-batı, kuzey-güney yönlü dörtkenardan oluşacak şekilde petrollü arazinin büyüklüğü dikkate alınarak belirlenir. İşletme ruhsatı dışında kalan alan süresinin sonuna kadar arama ruhsatı olarak devam eder. Arama ruhsatının süresinin bitiminde bu alan Kanunda belirtilen ruhsatlandırma usullerine göre yeniden arama ruhsatına konu edilir.

(3) Arama ruhsatından doğan işletme ruhsatı almak için keşif tescili yapılmış petrollü arazi için Genel Müdürlüğe müracaatta bulunulur. Usulüne uygun olarak yapılan başvurular altmış gün içinde sonuçlandırılır.

(4) İşletme ruhsatı sahanın rezerv, ekonomik ömrü, üretim programı ve verilecek iş ve yatırım programı dikkate alınarak yirmi yıl için verilir. İşletmecinin ruhsat alanında üretimini mücbir sebepler dışında kesintisiz olarak sürdürmesi esastır. Aksi takdirde Kanunun 24 üncü maddesindeki hükümler uygulanır.

(5) İşletme ruhsatında ekonomik olarak üretimin devam etmesi ve hak sahibi tarafından verilecek üretim programının uygun görülmesi halinde ruhsat süresi onar yılı geçmemek üzere iki kez uzatılabilir.

(6) İşletmeci, Kanunun 8 inci maddesinin altıncı fıkrasının öngördüğü boru hattı inşaa izni almak üzere sahip olduğu petrollü saha içerisinde gereken toplama hatlarıyla, en yakın rafineriye, ana iletim boru hattına veya satış noktalarına kadar inşaa edilecek bağlantı hatları için ek-19'da belirtilen bilgi ve belgeler ile Genel Müdürlüğe başvurur. Genel Müdürlük, doksan gün içerisinde başvuruyu sonuçlandırır.

(7) Komşu ruhsatlarda olan petrol işlemlerinin birleştirilmesi ile israfın önleneyeceği, üretimin ve verimin artacağı, maliyetlerin azalacağı durumlarda; işletmeciler, petrol işlemlerini birleştirebilirler. Bu maksatla kendi aralarında yaptıkları operatörlük anlaşması ile Genel Müdürlüğe başvururlar. Genel Müdürlüğün uygun bulması halinde petrol işlemleri birleştirilebilir.

(8) Aynı rezervuarın birden fazla ruhsatta yer alması veya ihtilaf olması durumunda öncelikle ruhsat sahiplerinin aralarında anlaşması istenir. Rezervuarın ruhsatlardaki uzanımının belirlenmesi, tarafların üzerinde uzlaşacağı uzman bir kuruluş tarafından yapılır. Elde edilen sonuca uygun olarak, Genel Müdürlüğün bilgisi dâhilinde rezervin paylaşımı belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Bildirimler

Bildirim esasları

MADDE 19 – (1) İlgili mevzuat uyarınca yapılacak bildirimler, petrol hakkı sahibinin kanuni temsilcileri ya da vekilleri tarafından yazılı olarak ve/veya elektronik ortamda yapılır. Bildirimlerde, bildirim konu olan araştırma izni ile arama ve işletme ruhsatı, bildirim konusu ve bildirimde bulunan petrol hakkı sahibinin adı/unvanı ile imzasının yer alması gereklidir.

(2) Bildirime ilişkin yazı veya eklerinde yabancı dille yazılmış bilgi ve belgelerin yer alması halinde, bunların noterlere bağlı yeminli tercüme bürolarınca yapılmış Türkçe tercümelerine de yer verilir.

(3) Bildirimlerin zamanında gönderilmemesi veya eksik olarak gönderilmesi halinde Kanunun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince işlem yapılır.

Bildirim türleri

MADDE 20 – (1) Genel Müdürlüğe yapılacak bildirimler, dönemsel veya oluşuma bağlı olarak yapılır. Yapılacak bildirimlerde ve bildirim eklerinin hazırlanmasında, “Bildirim Ekleri” içeriği esas alınır.

a) Dönemsel bildirimler

1) Yıllık faaliyet raporu: Araştırmacı, arayıcı ve işletmeciler her bir izin veya ruhsat bazında geçmiş takvim yılında yapmış oldukları petrol işlemlerini bir rapor halinde takip eden yılın ilk kırk beş günü içinde ek-20, ek-21, ek-22 ve ek-23’te yer alan forma uygun şekilde ayrı ayrı hazırlayarak Genel Müdürlüğe verir.

2) Yıllık faaliyet programı: Araştırmacı, arayıcı ve işletmeciler bir sonraki yıl içinde her bir izin veya ruhsat bazında yapacakları araştırma, üretim ve ruhsat alımında verilmiş iş programına ilave varsa arama faaliyetleri ile ilgili programı, yılın ilk kırk beş günü içinde ek-24 ve ek-25’te yer alan forma uygun şekilde ayrı ayrı hazırlayarak Genel Müdürlüğe verir.

3) Aylık faaliyet raporu: Araştırmacı, arayıcı ve işletmeciler her bir izin veya ruhsat bazında her takvim ayı içinde yapmış oldukları petrol işlemlerini bir rapor halinde takip eden ayın ilk on beş iş günü içinde ek-26, ek-27’de yer alan forma uygun şekilde ayrı ayrı hazırlayarak Genel Müdürlüğe gönderir.

4) Aylık atık su tahliye raporu: Petrol işlemlerinden oluşan atık suyun tahliyesine ilişkin aylık bilgileri ek-28’de yer alan forma uygun şekilde takip eden ayın ilk on beş iş günü içinde hazırlayarak Genel Müdürlüğe gönderir.

5) Devlet hissesi beyannamesi: Arayıcı ve işletmeciler, ek-29 ve ek-30’da yer alan forma uygun olarak oluşturduğu beyanname ile doğal gaz için satış faturalarının aslına uygun olarak bir kopyasını, ham petrol için ise saha bazında piyasa fiyatı hesaplama tablolarını üretimin yapıldığı ayı takip eden ayın yirminci günü mesai bitimine kadar Genel Müdürlüğe teslim eder. Ayrıca doğal gaza ilişkin satış anlaşmalarının aslına uygun bir kopyasını da anlaşmayı takip eden ay, beyanname ile birlikte Genel Müdürlüğe verir.

6) Haftalık sondaj raporu: Araştırmacı, arayıcı ve işletmeciler bir önceki hafta içinde yapmış oldukları sondaj işlemlerini bir rapor halinde takip eden haftanın ilk iş günü içinde

ek-31'de yer alan forma uygun şekilde hazırlayarak Genel Müdürlüğe gönderir. Gerekli görülmesi halinde Genel Müdürlük sondaj operasyonunun nitelik ve seyrine göre günlük rapor isteyebilir. Bu şekilde istenecek günlük raporlar da haftalık bilgi formuna uygun şekilde düzenlenir veya bu amaçla yeni form oluşturulabilir.

b) Oluşuma bağlı bildirimler

1) Kuyu programı ve sondaj başlama bildirimi: Petrol hakkı sahibi şirketler, açacakları veya yeniden giriş yapacakları her kuyu için operasyonların başlamasından en geç on iş günü öncesinden, ek-32'de yer alan forma uygun şekilde hazırlayacağı sondaj programını Genel Müdürlüğe gönderir. Sondajın başlanacağına dair bildirim, üç gün öncesinden Genel Müdürlüğe gönderilir.

2) Kuyu tamamlama raporu: Araştırma, arama, üretim ve tespit kuyularına ait ek-33'te yer alan forma uygun şekilde hazırlanan "Kuyu Tamamlama Raporu" ile sondaj esnasında ve sonrasında ek-37'deki kriterlere göre alınan her türlü karot, kırıntı ve numune örnekleri ile analiz raporları kuyunun tamamlanmasını takip eden altmış gün içerisinde Genel Müdürlüğe gönderilir.

3) Terk raporu: Terk, kısmi terk, fesih veya sürenin bitimi dolayısıyla sona eren arama ruhsatının ilgili olduğu saha üzerinde veya bu sahaya faydalı olmak üzere sahanın dışında yapılan araştırma ile arama sahası içinde yapılan bütün arama işlemine ait bilgi ve belgeler ek-34'te yer alan forma uygun şekilde bir asıl ve bir suret hazırlanarak, hakkın sona ermesinden itibaren altmış gün içerisinde Genel Müdürlüğe gönderilir.

4) Petrol bulgusu bildirimi: Arama kuyusunda bir petrol varlığına rastlanması durumunda ek-36'da yer alan forma uygun şekilde Genel Müdürlüğe bildirilir.

5) Keşif bildirimi: Arama kuyusunda bir petrol bulgusundan sonra yapılan üretim testleri sonucunda ticari bir üretim yapılabileceğinin tespit edilmesi halinde ek-18'de yer alan forma uygun şekilde en geç otuz gün içerisinde Genel Müdürlüğe bildirilir.

6) Tehlikeli fiil bildirimi: Bir petrol işlemini tehdit eden şartlar oluştuğunda, petrol hakkı sahibi ortaya çıkan tehlikeli fiili öncelikle ve ivedilikle Genel Müdürlüğe ve etkilenebilecek diğer petrol hakkı sahiplerine aldığı tedbirlerle birlikte bildirir.

(2) Petrol hakkı sahibi veya yüklenicisi yahut bunların tesis sorumlusu gizlilik derecesi olduğu gerekçesiyle Genel Müdürlüğe bilgi ve belge vermekten imtina edemez.

YEDİNCİ BÖLÜM

Devir ve Hak Tesisi, Kamulaştırma ve Kullanma Hakkı

Devir ve hak tesisine ilişkin usul ve esaslar

MADDE 21 – (1) Arama ve işletme ruhsatı, taşınmazlar üzerinde yapılabilecek sözleşmelere ve petrol haklarının kullanılmasını gerektiren hakların tesisine konu olabilir ve hisselerine bölünebilir.

(2) Genel Müdürlük, petrol hakkının gerektirdiği sorumluluk ve yükümlülükleri yerine getirmede, Kanunun amacı doğrultusunda mali ve teknik güç ve tecrübesini yetersiz gördüğü şahıslar adına yapılmak istenilen bir hakkın devrine veya takyidine ilişkin işlemlerin yapılması istemini reddedebilir.

(3) Yukarıdaki birinci fıkrada sayılan petrol haklarına birden çok kişi sahipse veya bu petrol haklarından birinin kullanılmasını gerektiren bir hakkın ayrı bir sahibi varsa,

bunlardan birinin Kanunun 6, 9, 10, 11, 15, 16, 18, 19 ve 22 nci maddelerine ve aşağıdaki dördüncü fıkraya aykırı davranışı halinde, aykırılığın Kanundan doğan sonuç ve yaptırımları, hak sahiplerine, aralarındaki anlaşmalara ve uymakta kusurlu olup olmadıklarına bakılmaksızın uygulanır. Kanundan ve bu Yönetmelikten doğan borç ve yükümlülüklerin yerine getirilmemesinden doğacak sonuçlar ve yaptırımlar, petrol hakkı sahiplerine hisseleri ve haklarının kapsamı oranında uygulanır.

(4) Arama ve işletme ruhsatı ile bunlardan doğan petrol haklarından birine, bu haklar üzerinde tesis edilen bir hakka, birden çok şahsın sahip olabilmesi için bunların aynı şahsı müşterek temsilci göstermeleri zorunludur.

Kamulaştırma ve kullanma hakkına ilişkin usul ve esaslar

MADDE 22 – (1) Kamulaştırma ve kullanma hakkına ilişkin her türlü başvuru ek-13 formda belirtilen belgelerle Kanun ve bu Yönetmelik hükümlerine göre Genel Müdürlüğe yapılır. Bakanlıkça verilecek kamulaştırma kararı kamu yararı niteliğindedir ve müteakip işlemler 4/11/1983 tarihli ve 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre yürütülür.

(2) Kullanma hakkına konu olan arazi Hazineye ait veya devletin hüküm ve tasarrufu altında ise Genel Müdürlükçe uygun görülen talepler işlemin sonuçlandırılması bakımından gereği için Maliye Bakanlığına gönderilir.

(3) Kamulaştırılan taşınmazın mülkiyeti Hazineye, kullanma hakkı kamulaştırma bedelini ödeyen petrol hakkı sahibine ait olur. Kullanma hakkı, kira sözleşmesi hariç olmak üzere tapu siciline kaydedilmek suretiyle petrol hakkı sahibi adına yapılır. Bunlar araştırma izni, arama ve işletme ruhsatının bir parçası olup izin ve ruhsat süresince devam eder.

(4) Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazların veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin petrol arama ve işletme faaliyetleri dışında Maliye Bakanlığınca kiraya verilebilmesi için Genel Müdürlüğün ve ruhsat sahibinin görüşü alınır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Açık Artırma ile Ruhsatlandırma, Terk ve Sahaya İlave, Tesislerin Kaldırılması ve Devredilmesi

Açık artırma ile ruhsatlandırmanın usul ve esasları

MADDE 23 – (1) Müzayede ile arama ve işletme ruhsatı verilmesi:

a) Genel Müdürlük arşivlerindeki petrol faaliyetlerinden elde edilen mevcut yeraltı verilerinin incelenmesi neticesinde, petrol varlığı açısından yüksek potansiyele sahip olduğu değerlendirilen ruhsatsız alanlarda, arama ruhsatı Kanunun 7 nci maddesindeki başvuru ve ruhsatlandırma usulünden farklı olarak müzayede usulü ile verilebilir. Müzayede kararı Genel Müdürlükçe verilir. Açık artırmaya ilişkin teklifler Genel Müdürlükçe hazırlanacak teknik şartname çerçevesinde yatırımcıların bu saha için verecekleri iş programı ve yatırım tekliflerinin yarışılmasıyla yapılır.

b) İşletme hakkı sona eren saha, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının talep etmemesi halinde işletme ruhsatı verilmek üzere Bakan onayı alındıktan sonra açık artırmaya çıkarılabilir. Açık artırmaya konu edilen saha üzerinde bulunan ve üretimin devamlılığı açısından gerekli olan tüm yeraltı ve yerüstü tesislerinin envanteri, işletmeci tarafından işletme hakkı sona ermeden bir yıl önce Genel Müdürlüğe istediği bedelleriyle

birlikte bildirir. Genel Müdürlük bu tesis ve ekipmanları müzayede şartnamesi kapsamına alır.

c) Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde yer alan ruhsatlandırmaya ilişkin açık artırma işlemleri aşağıdaki fıkralarda belirtildiği şekilde Genel Müdürlük tarafından yapılır.

(2) İhale komisyonunun oluşumu çalışma usul ve esasları Bakanlıkça belirlenir.

(3) Sahaların açık artırmaya çıkarılması, tekliflerin kabul edileceği son günden en az otuz gün önce Genel Müdürlüğün web sayfasında ve Resmî Gazete’de ilan edilir. Gerekli görülmesi halinde ise yurt dışında da ilan edilebilir.

(4) İlanda; teklif mektubunun verilebileceği son gün, saat, yer, zarar ziyan teminat tutarı, sahanın jeolojisi, paftası, koordinat bilgileri, şartnamenin ve sahayla ilgili yeraltı ve yer üstü verilerinin Genel Müdürlükte görülebileceği, bunların kopyalarının çıkarılabileceği, postadaki gecikme ve kayıplardan Genel Müdürlüğün sorumlu olmayacağı, teklif mektuplarının açılacağı gün, saat ve yere ilişkin bilgiler bulunur. Ayrıca ihale komisyonunun ihaleyi yapıp yapmamakta serbest olacağı ile komisyonun gerekli göreceği diğer hususlar açıkça belirtilir.

(5) Artırma kapalı zarf usulüyle yapılır. Teklif mektubu zarf içine konur, zarf mühürlenir ve üzerine teklif verenin adı ve adresi yazılır.

a) Teklif mektubuna, sahalanın pafta ve koordinatları, şartnamenin kabul edildiğini bildiren bir beyan ile Devlete sağlayacağı ekonomik yarar yazılır. Teklif mektupları Genel Müdürlüğe elden verilebileceği gibi ikinci bir zarfa konulduktan sonra iadeli taahhütlü olarak da gönderilebilir.

b) Teklif sahibi, teklif mektuplarının verilebileceği son saate kadar önceki teklifinden daha uygun bir teklif verebilir.

(6) Teklif verme süresinin bitiminden sonra geliş sıralarına göre numaralandırılan teklif mektupları zimmetle ihale komisyonu başkanına verilir. İlan edilen süreden sonra gelen tekliflerin tamamı bir tutanakla belirlenir ve işleme alınmaz.

(7) Teklif mektuplarının açılması ve sonrasında yapılacak işlemler;

a) Teklif mektuplarının açılması için belirlenen gün ve saatte, zarflar açılmadan önce, geliş tutanakları okunarak ihale komisyonu üyelerince imza edilir ve zarflar numara sırasıyla açılarak içeriği incelenir.

b) İhale komisyonu, teklifin mevzuata uygunluğunu, isteklinin önceki çalışmalarında mevzuata uyup uymadığını, deneyimini, mali gücünü, başvuru sırasını ve Devlete sağlayacağı ekonomik yararı göz önünde tutarak, teklifleri değerlendirmeye alır ve otuz gün içerisinde sonuçlandırır. Müzayedeyi kazanan şirkete bu Yönetmelikte öngörülen süre içerisinde Kanununun 22 nci maddesinin sekizinci fıkrasında belirtilen teminatı yatırması istenir. Teminatı yatırmaması durumunda bir sonraki hak sahibinin teklifi değerlendirmeye alınabilir.

c) Ruhsatlandırmaya ilişkin hükümler, Kanun ve bu Yönetmeliğin ilgili maddeleri doğrultusunda yürütülür.

Terk, sahaya ilave, tesislerin kaldırılması ve devredilmesi

MADDE 24 – (1) Petrol hakkı sahibi arama, işletme ruhsatını ve araştırma iznini Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen süreler içerisinde terk edebilir. Terk öncesinde terk başvurusu ile birlikte arazide bulunan yeraltı ve yer üstü tesislerinin

envanteri ve ayrıntılı vaziyet planları verilir. Bu ekipman ve tesislerde araziden ne şekilde ve hangi sürede kaldırılacağı ek-34'teki forma uygun olarak Genel Müdürlüğe sunulur. İşletme ruhsatı hariç, terk edilecek alanlarda yer alan tesisler petrol hakkı sahibi tarafından hakkın sona erdiği tarihe kadar kaldırılır.

(2) Kullanma haklarının sona ermesi ile birlikte petrol hakkı sahibi araziye ticari faaliyete konu edilmemek kaydıyla eski haline getirir. Petrol hakkı sahibi hakkının sona erdiği tarihten itibaren altı ay içinde araziden taşınır ve taşınmazları kaldırmadığı takdirde, bunların mülkiyeti arazi sahibine intikal eder.

(3) Petrol hakkı sahibi, üzerinde işlem yaptığı arazinin maliki veya zilyedi bulunan kişiye, araziye, o yerdeki tesislere verdiği zararı ve bu kişinin mahrum kaldığı ürün bedelini veya işletme kazancını tam olarak tazmin etmekle ve ödemekle mükelleftir. Söz konusu zararın, petrol hakkı sahibinin Genel Müdürlükteki zarar ziyan teminatından karşılanabilmesi için mahkemeden kesinleşmiş kararın ibraz edilmesi gerekir. Varsa bakiye zarar petrol hakkı sahibi tarafından karşılanır.

(4) Süresi biten işletme ruhsatlarının devri şu şekilde yapılacaktır:

a) Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığına verilecek veya müzayedeye çıkarılacak işletme ruhsatlarında üretimin devamlılığı açısından gerekli olan tüm yeraltı ve yerüstü tesis ve ekipmanları için mevcut işletmecinin talep ettiği bedel üzerinden işletmeyi devralacak yeni hak sahibine teklif Genel Müdürlükçe iletilir. Takdir edilecek bedel içerisinde kuyularda üretim ve çevre emniyeti için kuyu açma ve tamamlama programı dâhilinde kullanılan muhafaza boruları bedeli dikkate alınmaz.

b) Komisyon en az beş üyeden oluşur. Komisyonunda devreden ve devralan taraflar birer üye ile temsil edilir. Komisyonun çalışma usul ve esasları Bakanlık tarafından belirlenir.

c) Bedel takdir komisyonu en az üç katılımcıyla toplanır, kararlarını üye tam sayısının salt çoğunluğuyla alır. Mazereti nedeniyle toplantıya katılmayan asil üye yerine yedek üye katılır. Kararlarda çekimser kalmamaz.

ç) Takdir komisyonunun tespit ettiği bedel üzerinde anlaşma sağlanamaması halinde mevcut tesis ve ekipmanlar Kanununun 11 inci maddesinin dördüncü fıkrası gereğince Bakanlığa bedelsiz olarak devredilir. Bu durumda işletme sahasındaki üretimin azalmasına veya durmasına sebep olabilecek tesis ve ekipmanların sahadan kaldırılmasına ilişkin taraflarca bir teklifte bulunulamaz. Bakanlık, yeni hak sahibinin otuz gün içerisinde talep etmesi halinde takdir komisyonunun tespit ettiği bedel ile devir işlemini gerçekleştirir. Yeni hak sahibi takdir edilen bedelle tesisleri almayı istememesi halinde işletme ruhsat talebinden vazgeçmiş sayılır. Bu durumda işletme ruhsatı yeniden müzayedeye açılır. Müzayede işlemi sonuçlandırılıp ruhsat yeni hak sahibine devredilinceye kadar Bakanlık üretimin devamının sağlanması için gerekli tedbirleri alır.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Mali Yükümlülükler ve Teminatlar

Teminatın türü

MADDE 25 – (1) Kanununun 6, 7 ve 22 nci maddelerine göre petrol hakkı sahipleri tarafından, ek-51'deki forma uygun olarak bankalarca düzenlenecek ve teminat tutarı

belirtilen teminat mektubunun Genel Müdürlüğe verilmesi zorunludur. Verilecek teminat mektuplarının süresiz verilmesi esastır.

Zarar ve ziyan teminatı

MADDE 26 – (1) Başvurular arasından uygun bulunarak ruhsat verilmesine karar verilen başvuru sahibi, petrol işlemi sırasında ortaya çıkabilecek zarar ve ziyana karşılık gelen teminat tutarını her bir araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı alınmasından önce vermek zorundadır. Bakanlar Kurulu'nun aşağıda belirtilen oranlarda değişiklik yapması halinde evvelce verilmiş olan teminatlar, petrol hakkı sahiplerince iki ay içerisinde yeni oranlara uygun hale getirilir. 492 sayılı Kanun uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl yeniden belirlenen 8 sayılı tarifesinin (IV) no.lu "Petrol İşlemleri" bölümünde yer alan "I. Petrol Sicil İşlemleri" ve "II. Ruhsatlar" başlıkları altında belirtilen tutarlar esas alınarak hesaplanan toplam tutar üzerinden;

- a) Araştırma izinlerinde; hektar başına araştırma izin tescil harcının on binde beşi,
- b) Arama ruhsatlarında; hektar başına arama ruhsat tescil harcının binde biri,
- c) İşletme ruhsatlarında; hektar başına işletme ruhsat tescil harcının binde beşi, oranlarında teminat alınır.

(2) Bir petrol işleminin doğuracağı hasarın bedelinin petrol hakkı sahibinden daha önce alınan zarar ziyan teminatı ile karşılanamayacağını tespiti halinde; petrol hakkı sahibinden zararı tazmin etmesi istenir. Bu konuda yapılan talebin gereğini, petrol hakkı sahibi kendisine tebligatın yapılmasından itibaren derhal yerine getirir. Buna uymayan petrol hakkı sahibinin araştırma izni, arama ve işletme ruhsatı iptal edilir.

(3) Genel Müdürlük, bir tehlikeli fiilin oluştuğunu öğrendiği andan itibaren olaya müdahil olur, gerekiyorsa yerinde tetkik ve incelemede bulunarak yapılan çalışmalar rapor haline getirilir. Yapılan inceleme neticesinde petrol hakkı sahibinden, petrol işlemlerinin derhal durdurulması istenebileceği gibi fiilin durumuna göre bazı tedbirlerin alınması da istenebilir. Tehlikeli fiilin önlenmesi için petrol hakkı sahibine fiilin durumuna göre doksan güne kadar süre verilebilir. Petrol hakkı sahibi tarafından tehlikeli fiilin verilen süre içinde durdurulmadığı durumlarda Genel Müdürlükçe değerlendirme yapılarak kırk beş güne kadar ek süre verilebilir. Bilahare, tehlikeli fiilin önlenmesi ile ilgili işlemlerin yapıp yapılmadığı kontrol edilir. Yapılan kontrol sonucu gerekli tedbirlerin alınmadığı ve zararın karşılanmadığının tespiti halinde; Genel Müdürlük masrafı petrol hakkı sahibine ait olmak üzere zararı tamir ve tazmin ettirir. Bu maksatla öncelikle söz konusu zararın giderilmesi petrol hakkı sahibinden istenir. Petrol hakkı sahibinin zararı doğrudan karşılamaması halinde Genel Müdürlüğe önceden verilmiş olan teminat mektubu kullanılır. Bu teminatın yetmemesi halinde petrol hakkı sahibinin Genel Müdürlükte bulunan diğer kaynakları bu amaçla kullanılır.

(4) Petrol hakkının son bulması halinde bu durum Resmî Gazete'de ilan edilir. Genel Müdürlükçe petrol işlemi esnasında oluşan herhangi bir zarar ve ziyan tespit edilmemişse veya ilandan itibaren bir yıl içinde üçüncü şahıslarca bu konuda yetkili bir mahkeme kararıyla hak iddiasında bulunulmamışsa bir yılın sonunda teminat hak sahibine iade edilir.

(5) Zarar ve ziyanın oluştuğu durumlarda hasarın tazmininden sonra teminatın arta kalan kısmı iade edilir.

(6) Petrol hakkı sahibi terk edilen sahaya ilişkin yaptığı çalışmalara ait bilgileri ve raporları bildirimlerde tariflenen formlara uygun bir şekilde ve zamanında Genel Müdürlüğe vermedikçe zarar ziyan teminatı iade edilmez.

Yatırım teminatı

MADDE 27 – (1) Arama ruhsat başvurusu sahibi, Kanununun 7 nci maddesinde sözü edilen iş programı için taahhüt edilen yatırım tutarına karşılık gelen miktarda teminat vermek zorundadır. İş ve yatırım programı yıllık bazda ayrıntılı bir şekilde hazırlanır. Yıllık iş programlarının toplamını karşılayacak miktardaki teminat bir seferde alınır.

(2) Kanununun 6 ncı maddesindeki arama ruhsatının süre uzatımları ile Kanununun 11 inci maddesinde belirtilen arama sahasına yapılacak ilaveler için verilecek yeni bir iş programı için taahhüt edilen yatırım tutarına karşılık gelen miktardaki teminat, petrol hakkı sahiplerince ayrıca verilir.

Teminatların iadesi

MADDE 28 – (1) İş ve yatırım programları karşılığı alınan teminatların iadesinde iş programlarının fiili gerçekleşme oranları dikkate alınır;

a) İş ve yatırım programının gerçekleştirilmesi öncelikle petrol hakkı sahibinin bildirimleri üzerinden değerlendirilir.

b) Genel Müdürlüğe sunulan bildirimlerin değerlendirme için yeterli bulunmaması durumunda petrol hakkı sahibinden ilave bilgi ve belgeler istenir. Petrol hakkı sahibi istenen bilgi ve belgeleri ivedilikle sunmak zorundadır.

c) Yukarıda belirtilen bildirim, ilave istenen bilgi ve belgelerden karar vermek için yeterli kanaatin oluşmaması halinde yerinde tetkik ve inceleme yapılır.

(2) Kanunda tanımlanan mücbir sebepler dışında, arayıcının her bir yıla ilişkin iş ve yatırım programının tamamını gerçekleştirilmesi halinde buna karşılık gelen teminat tutarı iade edilir.

(3) Yıllık iş programının kısmen gerçekleştirilmesi durumunda; iş ve yatırım programının gerçekleştirilmeyen kısmına karşılık gelen teminat tutarı hak sahibine yazılı olarak bildirilir ve Genel Müdürlük tarafından irat kaydedilir. Geri kalan kısım iade edilir. Ancak hak sahibinin programın gerçekleşmeyen kısmına karşılık gelen teminat tutarının kendisine bildirilmesini müteakiben söz konusu tutarı on beş gün içerisinde Bakanlığa hizmet veren muhasebe birimi nezdinde açılacak hesaba yatırması halinde, o yıla ait teminat petrol hakkı sahibine iade edilir.

(4) Bir arama ruhsatının süresinin uzatımı için verilen teminat, süre uzatımı sonunda iş programının tümüyle gerçekleştirilmesi halinde iade edilir. Uzatım süresi içinde programın yerine getirilmemesi ya da kısmen yerine getirilmesi veya program yerine getirilmeden ruhsatın terki veya feshi durumlarında teminatın varsa kalan kısmı irat kaydedilir.

(5) Arama ruhsatının süresinin sona ermesi, terk veya fesih sonucu düşmesi durumunda başlangıçta verilmiş olan yatırım teminatının iş programının gerçekleştirilmeyen kısmına karşılık gelen tutarı irat kaydedilerek kalanı iade edilir.

ONUNCU BÖLÜM

Devlet Hissesi Usul ve Esasları

Devlet hissesi usul ve esasları

MADDE 29 – (1) Devlet hissesi, petrol hakkı sahibi tarafından üretilen petrolden, Kanunun 9 uncu maddesinde belirtilen oranlar ve esaslar çerçevesinde alınır. Devlet hissesi nakden ödenir.

(2) Üzerinden Devlet hissesi alınacak petrol, petrol sanayinde kullanılan usullerle ve ham petrol için varil, doğal gaz için de metreküp birimleriyle ölçülür.

(3) Üzerinden Devlet hissesi alınacak petrol, hak sahibinin kusuru dışında, Genel Müdürlükçe kabul edilen nedenlerle ölçülememiş veya ölçülemeyecek durumdaysa, basınç düşümü, üretim düşümü veya petrol, gaz ve su dengesi ya da diğer sağlıklı ve kabul edilebilir yöntemlerden biriyle veya bu yöntemlerin bir arada uygulanmasıyla tahmin olunur.

(4) Hak sahibinin arama ve işletme sahaları ile ilgili olarak yaptığı arama, geliştirme, üretim faaliyetlerinde, daha çabuk, daha verimli, sonuç olarak daha fazla üretim yapmak amacıyla, aynı veya diğer bir hazne tabakasına enjeksiyon amacıyla yeraltına bastığı, buharlaşma ile zorunlu olarak havaya bıraktığı veya yaktığı petrolden, zayi petrolden ve petrol işlemlerinde kullanılan petrolden Devlet hissesi alınmaz. Devlet hissesi alınmayacak zayi petrol miktarı üretimin binde beşini aşamaz. Ancak petrol hakkı sahibi üretim esnasında, Devletin doğal kaynaklarının iyiniyetle ve en verimli biçimde işletilmesi için petrol sanayinde geçerli önlemleri almak zorundadır. Bu önlemlerin alınmaması nedeniyle kayıp olduğu Genel Müdürlükçe tespit edildiği takdirde bu şekilde oluşan zayi petrolden, Devlet hissesi alınır.

(5) Devlet hissesi tahakkuk dönemi bir aydır. Devlet hissesi üretim yapılan her saha için ayrı ayrı tahakkuk ettirilir.

(6) Tahakkuk ettirilecek Devlet hissesi tutarı Devlet hissesi tahakkuk dönemi içinde her arama veya işletme sahasında yapılan üretimin sekizde birinin piyasa fiyatıyla çarpılması suretiyle hesaplanır.

(7) Petrol hakkı sahibi, Devlet hissesi beyannamesini üretimin gerçekleştiği ayı takip eden ayın ilk yirmi günü içinde Genel Müdürlüğe verir. Genel Müdürlük, beyannameleri en geç verildiği ayın sonuna kadar tahakkuk ettirir. Petrol hakkı sahibinin vermesi gereken beyannameyi, Devlet hissesinin tahakkuk ettiği ayın yirmisinden sonra vermesi durumunda Kanunun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (f) bendine, tahakkuk döneminden sonra vermesi durumunda ise Kanunun 9 uncu maddesinin yedinci fıkrasına göre işlem yapılır.

(8) Beyan üzerine yapılan Devlet hissesi tahakkukundan sonra maddi delillere veya yasal ölçülere dayanılarak belirlenen farklar üzerinden, Genel Müdürlükçe ikmalen Devlet hissesi tarhiyatı yapılır. Bu tarhiyatın tebliği üzerine ilgililer Bakana itiraz edebilirler. İtiraz, uyuşmazlığa konu olan tutarın tahsilini durdurur. Bakan, otuz gün içinde itirazı haklı bulursa yapılan işlemi düzelttirir.

(9) Devlet hissesi petrol hakkı sahibinin gelir veya kurumlar vergisi yönünden bağlı olduğu vergi dairesine bir defada ödenir. Ödemeye ilişkin belgenin aslı, ödemeyi takip eden beş iş günü içinde Genel Müdürlüğe ulaştırılır.

(10) Bakanlığın talebi halinde, Devlet hissesi aynı olarak ödenebilir. Üreticinin tanklarından Devlet hesabına teslim edilecek ham petrol, bu tanklarda altmış günlük bir süre için ücret alınmaksızın depolanır. Bu durumda kuyu başından depolanacak yere kadar yapılacak nakliye masrafları petrol hakkı sahibi şirkete aittir. Bu süreden çok bekletilen petrol için üretici, piyasa fiyatını ödeyerek bu petrole kendisi tasarruf eder. Altmış günlük ücretsiz depolama süresi, petrol hakkı sahibinin petrolün teslimine hazır bulundurulduğuna ilişkin bildirimünün Genel Müdürlüğe ulaştığı tarihte başlar.

(11) Devlet hissesi tahsilinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

(12) Yeraltı doğal gaz depolama faaliyeti kapsamında;

a) İşletmecinin üretmiş olduğu ya da dışarıdan temin ettiği gazı kendi petrol rezervuarlarında depolama faaliyetleri ile ilgili Genel Müdürlükten izin alır.

b) İşletmeci ilgili sahanın depolama kapasitesini, rezervuar basıncını, rezervuardaki üretilmeyecek gazı, kullanılacak yastık gazını, enjekte edilen ve geri üretim gaz miktarları ile ilgili bilgileri Genel Müdürlüğe bildirir.

c) Yeraltı doğal gaz depolaması için izin alınmış saha araştırma, arama ve üretim faaliyetlerine kapatılır.

ç) Yeraltına depolama amaçlı temin edilen doğal gazın enjekte edilmesi ve geri üretim işlemleri sonucunda rezervuardaki potansiyel gazın üretimini arttırdığı miktar üzerinden ve gazın işlenmesi sonucunda elde edilen ham petrolden de devlet hissesi alınır.

d) İşletmecinin yeraltı doğal gaz depolama faaliyetleri kapsamında açacağı sondajlar ve bu faaliyetler ile ilgili kullanacağı malzeme ve ekipmanlar petrol işlemleri dışında değerlendirilir.

(13) Petrol hakkı sahibi, Genel Müdürlüğün üretim sahasındaki brüt ve net üretim bilgilerini anlık olarak elektronik ortamda izleyebileceği şekilde gerekli otomasyon sistemini kurmak ve işletmekle yükümlüdür.

(14) Kuyubaşı, kompresör ve jeneratörlere giden hatta ve flare hattına ayrı ayrı ölçüm sayaç cihazları konulması ve elde edilen verilerin aylık olarak Genel Müdürlüğe sunulması zorunludur.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

Vergilendirme, İndirimler ve Değerleme

Vergilendirmeye ilişkin usul ve esaslar

MADDE 30 – (1) Kanunun vergilendirmeye ilgili hükümleri saklı kalmak koşuluyla 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu, vergi, resim ve harçlara ilişkin diğer mevzuat ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri, bunların ek ve değişiklikleri, petrol hakkı sahipleri hakkında da uygulanır.

(2) Bu Yönetmeliğin vergilendirmeye ilişkin genel hükümleri petrol hakkı sahibinin yalnız petrol işlemlerine ilişkin faaliyetlerine ve bunların sonuçlarına uygulanır. Petrol hakkı sahibinin petrol işlemleri dışında kalan faaliyetlerine genel hükümler uygulanır.

Petrol hakkı sahibi petrol işlemleri ile bunlar dışındaki faaliyetleri birlikte yapıyorsa, petrol işlemleri için muhasebe kayıtlarını alt hesap bazında ayrı tutar ve vergilendirilir.

(3) Petrol işleminden elde edilen hâsılâtın banka ve finans kurumlarında veya diğer şekilde değerlendirilmesinden elde edilen gelirler, makine ve teçhizat satış ve kiralanmasından ile kur farkından elde edilen gelirler de petrol işlemlerinden elde edilmiş sayılır. Ancak belirtilen bu ilave gelirlerin sermaye mevcutlarından sayılabilmesi için bu gelirlerin petrol işlemlerinde kullanılması şartı aranır.

(4) İki veya daha çok petrol hakkı sahibinin Genel Müdürlüğün onayı ile petrol işlemlerini birleştirmeleri halinde, bunlar kendi başına ve kendi adına faaliyette bulunuyorlarmış gibi ayrı ayrı vergiye tabi olurlar.

(5) Petrol işlemlerinden elde edilen kazançlar Kurumlar Vergisine tabidir. Petrol hakkı sahibi, ayrıca 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılması gereken vergi tevkifatını yapmak ve beyan etmek zorundadır.

(6) Vergiye tabi safi kazanç, Kanunun 12 nci maddesindeki indirimler ve bu Yönetmelikte belirtilen esaslar da göz önünde tutulmak suretiyle 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa göre hesaplanır.

(7) Petrol hakkı sahibinin ödemekle mükellef olduğu kurumlar vergisiyle 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa göre yapılması gereken vergi tevkifatı toplamı, safi kazancın % 55'ini geçemez.

(8) Devlet hissesi hariç olmak üzere, petrol hakkı sahibinin petrol işlemi için yapmış olduğu yatırımlara tekabül eden sermayesi karşılığında üretimden elde edeceği gelirler, dar mükellefiyet esasında vergilendirilen yabancı kurumlar için sermayenin cari kur üzerinden geri alınmasına kadar; tam mükellefiyet esasında vergilendirilen yerli kurumlar için ise yapılan yatırım maliyeti itfa yoluyla gidere dönüştürülene kadar, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre itfa payı olarak addolunurlar.

(9) Petrol hakkı sahiplerinin mülga 6326 sayılı Kanuna göre geçmiş yıllarda yabancı para cinsinden ithal etmiş olduğu fakat halen transferi gerçekleşmemiş sermayeden kalan miktarlara da yukarıdaki yedinci fıkra hükümleri uygulanır.

İndirimler

MADDE 31 – (1) Petrol hakkı sahibi, Türk Petrol Kanunu ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun kabul ettiği giderleri, vergilendirme dönemi ile ilgili olmak ve tahakkuk etmiş bulunmak kaydıyla gayrisafi kazancından indirebilir.

(2) Bakanlıkça onaylanan arama giderleri, sondaj ferî giderleri ve ülke ekonomisi yönünden verimli olmayan kuyuların açılma ve terk giderlerinin aktifleştirilmesi ihtiyaridir. Bu kapsamda petrol hakkı sahibi tarafından yapılan arama giderleri, sondaj ferî giderleri ve üretim bakımından ekonomik olmayan kuyuların açılma ve terk giderleri dışındaki ekonomik değerın maliyeti ile bu ekonomik değerın elde edilmesi ve üzerindeki tesisatın kurulmasına ait masraflar petrol hakkı sahibinin tercihi doğrultusunda gider yazılarak veya aktifleştirilerek amortisman yolu ile itfa olunur. Sermaye hesabına alınarak aktifleştirilen bu giderler için uygulanacak amortisman oranları 213 sayılı Kanunun 316 ncı maddesi hükmüne kıyasla her petrollü arazi için ayrı ayrı olmak üzere, rezerv durumu da dikkate alınarak Bakanlık ve Maliye Bakanlığınca müştereken tespit edilir. Ancak, petrollü

arazinin, petrol üretiminden başka bir amaca tahsis edilmiş bulunan kısmının maliyet ve kıymeti ile petrol işleminin sona erdiği tarihte bu petrollü arazinin petrol hakkı sahibi bakımından haiz olduğu bakiye değer amortisman oranından indirilir.

ONİKİNCİ BÖLÜM

İktisadi Kıymetlerin Değerinin ve Sermayenin Belirlenmesi

Sermaye

MADDE 32 – (1) Petrol hakkı sahibi tarafından petrol işlemlerinde kullanılan ithal edilen nakdi fonlar ve bunlara ait haklar ile sermaye mevcutları esasının bir bölümü olan malzeme ve diğer kıymetlerin değeri için Genel Müdürlükçe “kıymet tespit kararı” alınır.

(2) Ekonomik ömrü bir yıldan az olan sarf malzemeleri hariç olmak üzere, diğer malzemelerin devir ve ihraç edilmeleri durumunda, söz konusu malzemenin o günkü rayiç değeri esas alınarak beyan edilir. Genel Müdürlük gerekli durumlarda malzemenin rayiç değerini tespiti yetkilidir.

(3) Genel Müdürlükçe tespiti yapılan nakdi fon, malzeme ve diğer kıymetler toplamından, harice yapılan transferlerle, hariçte tutulan satış gelirlerinin indirilmesi sonucu elde edilen tutar, petrol hakkı sahibinin sermayesini oluşturur.

(4) Petrol hakkı sahipleri, petrol işlemlerinde kullandıkları nakdi fon, malzeme ve diğer kıymetlerin nitelik ve değerlerini gösteren beyannameyi;

a) Nakdi fonlarda döviz alım belgesinin alındığı tarihten itibaren otuz gün içinde,

b) Malzeme için gümrük giriş tarihinden itibaren en geç altı ay içinde,

c) Diğer kıymetlerde ise ödemenin yapıldığı tarihten itibaren en geç altı ay içinde, ek-38’de yer alan forma uygun olarak düzenleyip Genel Müdürlüğe verir.

(5) Türkiye’ye ithal edilen nakdi fonlar ve buna müteallik hakların tescili için Genel Müdürlüğe verilen ithal beyannamelerine eklenmesi gereken ve dövizini Türk parasına tahvil ettirdiği banka tarafından düzenlenen döviz alım belgelerinin aslına “Türkiye’de petrol işlemlerinde kullanılmak için yurt dışından ithal edilen döviz” ibaresinin yazılı ve banka tarafından onaylanmış olması gerekir.

(6) Bir petrol hakkı sahibi bizzat veya bir temsilcisi veya Genel Müdürlükçe kabul edilmiş bir yüklenicisi vasıtasıyla kendi adına Türkiye’deki petrol işlemlerinde kullanılmak üzere ithal ettiği nakdi fonlar dışında kalan ve sermaye mevcutları esasının bir bölümünü oluşturan malzeme ve diğer kıymetlerin tayin ve tespit edilebilmesi için petrol hakkı sahibinin vereceği ithal beyanname ek-38’de yer alan forma uygun olarak düzenlenir.

(7) İthal beyannamelerine ilişkin verilen faturalardan kapsamı açıkça belirtilmeyenlerin tescili yapılmaz.

(8) Kıymet tespit kararı alınmış malzemenin devir ve ihraçlarında:

a) İthal edilen sermaye olarak beyan edilen malzemelerin ihraç veya devredilmesi halinde, petrol hakkı sahibince malzemelerin ithal tarihini içeren tenzil beyannameğine ihraç ve devir listeleri eklenir.

b) Petrol hakkı sahibince devir alınan malzemenin ithal edilen sermaye olarak tescil edilebilmesi için ithal beyannameğini gümrükteki devir işlemlerinin yapıldığı tarihten itibaren otuz gün içinde Genel Müdürlüğe verilir, bu beyannameye devir müsaadeleri, listeleri ve ödeme belgeleri eklenir.

c) Devralan ve devreden şirketlerin tescil ve tenzil beyannamelerini aynı süre içinde Genel Müdürlüğe vermeleri gerekir, tenzil beyannamesi verilmediği sürece tescil işlemleri yapılmaz.

ç) Tescil işlemlerinde gümrük devrinin yapıldığı tarihteki T.C. Merkez Bankası döviz alış kuru esas alınır.

(9) İthal edilen nakdi fonlar ile diğer kıymetlere istinaden yapılan tescil işlemlerine ilişkin devir ve tenzil yapılamaz.

(10) Diğer Kıymetlerin tescilinde:

a) Merkez masrafları:

1) Yabancı sermayeli şirketin merkezi tarafından ödenen ve ek-39 formda belirtilen giderler sermaye tesciline konu olur.

2) Akredite bağımsız denetim kuruluşları tarafından şirketin Türkiye'deki petrol işlemi için merkez ofisinde yapılan harcamalar incelenerek rapora bağlanır. Rapor merkezin bulunduğu ülkenin Türk konsolosluğuna tasdik ettirilir ve Genel Müdürlüğe sunulur. Ancak beyan edilen merkez ofis çalışma harcamalarının, Türkiye'deki ofis çalışma harcamalarının yüzde ellisini aşan kısmı dikkate alınmaz.

3) Petrol hakkı sahibi şirketler, bedeli merkezleri tarafından ödenecek hizmetler için hizmetin petrol işlemleriyle ilgili olduğunun tespiti ve maliyetinin incelenmesi açısından yapacakları hizmet sözleşmelerini Genel Müdürlüğe verir. Petrol hakkı sahibi şirket ile aynı merkeze bağlı ve başka ülkelerde yerleşik şirketlerle yapacağı hizmet sözleşmeleri de merkez masrafı olarak değerlendirilir.

4) Merkez masrafı niteliğindeki giderlerin "ithal tarihleri" merkezin Türkiye Şubesi adına kestiği fatura tarihidir.

b) Yüklenici şirketlere yapılan ödemeler:

1) Petrol hakkı sahibi şirketler yüklenici şirketlerle yapmış oldukları yüklenicilik sözleşmeleri ile yurtiçi ve yurtdışında yaptırılacak olan danışmanlık, laboratuvar, müşavirlik, sismik verilerin değerlendirilmesi ve benzeri içeriğe haiz hizmet sözleşmelerini Genel Müdürlüğe verir. Bu hizmetler ile ilgili yapmış oldukları giderler için ithal edilen sermaye olarak tescil talebinde bulunabilir. Verilecek olan ithal beyannamelerine; yapılan hizmeti ve net bedelini gösteren fatura ile ödeme belgesi eklenir.

2) Hizmet bedellerinin "ithal tarihi" ödemenin fiilen yapıldığı tarihtir.

3) Ödemenin yapıldığı banka tarafından düzenlenen asıl belge üzerinde yapılan ödemenin hangi fatura ile ilgili olduğunun belirtilerek, "Türkiye'de petrol işlemlerinde kullanılmak üzere, yurt dışından ithal edilen döviz ile ödenmiştir" ibaresinin yazılı olması ve banka tarafından onaylanması gerekir.

4) Petrol işlemlerinde kullanılmak üzere Türkiye'ye ithal edilen ekonomik kıymetlerden diğer kıymetler içinde yer alan hizmet bedellerinin tescil edilebilmesi için yaptırılacak hizmetlerin sözleşmeye bağlanarak Genel Müdürlükçe uygun görülmesi ve tescili talep edilen hizmet bedellerinin, sözleşmede hükme bağlanan süreler içinde yaptırılmış olması gerekir.

(11) Petrol işlemleri için alınan hizmetler (kitap, dergi, posta, malzeme sevk masrafları vb) ithal edilen sermaye olarak tescil edilebilir. "İthal tarihi" ödemenin fiilen yapıldığı tarihtir.

(12) Hizmet bedellerinin avans veya peşin ödendiği durumlarda “ithal tarihi” yapılan hizmete ait fatura tarihidir.

(13) Türkiye’de geçici görev yapmak üzere merkez ofisten görevlendirilen personelin yapacakları ulaşım, konaklama ve yevmiye masraflarının ithal edilen sermaye olarak tescil edilebilmesi için seyahatin doğrudan petrol işlemleri ile ilgili olduğu, personelin hangi tarihte Türkiye’ye gelip hangi tarihte ayrılacağı, nerede ve ne tür işte ne kadar müddetle istihdam edileceği, her ithal beyannamesi için ayrı ayrı belirtilir.

(14) İnceleme sırasında gerekli görülecek diğer belgeler, istenildiği tarihten itibaren otuz gün içinde Genel Müdürlüğe verilir.

(15) Genel Müdürlük petrol hakkı sahibi tarafından verilen beyannameleri inceleyerek verilmiş tarihten itibaren doksan gün içinde karara bağlar.

(16) Ekonomik ömrünü tamamlamış hurda malzemelerin sadece kamu kuruluşlarına bedelsiz olarak devri halinde malzeme üzerindeki vergi ve resim istisnası devam eder. Bu bedelsiz devre ilişkin olarak petrol hakkı sahibinin ithal edilen sermaye mevcutlarına ilişkin herhangi bir düzeltme yapılmaz. İthal tarihi itibarıyla on yıllık malzemeler için de bu hüküm uygulanır.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Petrol Satışlarından Doğan Gelir

Petrol ihraç gelirleri

MADDE 33 – (1) Petrol hakkı sahibi şirketlerin, ihraç ettikleri petrolden sağladığı geliri yurt dışında muhafaza etmeleri halinde, bu gelir petrol işlemi için yapmış olduğu yatırımlara tekabül eden sermayesinden veya varsa bu sermayesini aşan net kıymetlerinden mahsup edilir.

(2) Petrol hakkı sahibi, ihraç ettiği petrol miktarını ve sağlanan hâsılâtın döviz tutarını ve Türk Lirası karşılığını, gümrük bilgilerini ve buna ilişkin diğer belgeleri üçer aylık dönemler itibarıyla Genel Müdürlüğe bildirir.

(3) Petrol hakkı sahibinin elde ettiği ihracat bedeli gelirlerinin tasarrufu, 7/8/1989 tarihli ve 89/14391 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ve anılan Karara dayanılarak çıkarılan mevzuat hükümlerine tabidir.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Sermaye Transferleri

Transferler

MADDE 34 – (1) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemlerinden elde ettiği gelirinin, yurt dışına transferi için örneği ek-40’ta yer alan forma uygun olarak hazırladığı transfer beyannamesini Genel Müdürlüğe verir.

(2) Petrol hakkı sahibinin yurt dışına transfer edeceği nakdi fonlardan; ödenmesi gereken fakat henüz ödenmemiş bulunan vergi, resim, harç ve Devlet hissesi için gerekli kısım indirilir. Bu kısmın nakdi fonlar toplamından büyük olması halinde nakden transfer yapılamaz.

(3) Petrol hakkı sahibinin tescil edilmiş sermayesine karşılık yapacağı transferlerde ithal edilen döviz cinsi esas alınır.

(4) Petrol hakkı sahibi, Genel Müdürlüğe başvurarak transfer edilebilecek sermayesini aşan net kıymetlerini cari yıl içerisinde üçer aylık dönemler itibariyle transfer edebilir. Süresi içinde yapılmayan transfer talepleri bir sonraki beyan döneminde yapılabilir. Kurumlar vergisi beyannamesinin verilmesini takiben vereceği nihai transfer beyannamesi Genel Müdürlükçe incelenerek üçer aylık dönemlerde cari yıl içinde yapmış olduğu transferlerden mahsup edilir. Mahsup edilemeyen tutarlar gelecek dönemlerde yapılacak transferlerden mahsup edilir. Mahsuplaşma yapılamadığı takdirde fazla transfer edilen miktar geri getirilir. Mahsuplaşma tarihi, nihai transfer beyannamesinin son gününü takip eden bir aylık süredir. Petrol hakkı sahibi sermayesini aşan net kıymetlerinin transferinin mahsuplaşmasına ilişkin taahhütnameyi ilk transfer müracaatı esnasında Genel Müdürlüğe sunar.

(5) Petrol hakkı sahibinin ayrıntıları transfer beyannamesinde gösterilen transfer istekleri, Genel Müdürlükçe incelenir ve en geç altmış gün içinde karara bağlanır. İnceleme sonucunda transferinin yapılması uygun görülen nakdi fonlar ve buna ait haklar için Genel Müdürlükçe transfer izni verilir ve petrol hakkı sahibinin beyannamesinde gösterdiği ya da göstereceği bankaya gerekli talimat yazıyla verilir ve yazının bir örneği petrol hakkı sahibine de iletilir. Genel Müdürlükçe transfer izni verilen miktar petrol hakkı sahibince vergiden muaf olarak ve başka bir kurumun iznine tabi olmaksızın harice transfer edilebilir.

(6) Transfer işlemleri, T.C. Merkez Bankası mevzuatı ve Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ve anılan Karara dayanılarak çıkarılan Yönetmelik, Tebliğ ve Genelgelere yer alan hükümler çerçevesinde yapılır.

(7) Petrol hakkı sahibi, Türkiye'deki faaliyet ve işlemlerinden elde ettiği geliri ve tescil edilmiş sermayesini, Genel Müdürlüğün onayı ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde bankalar veya özel finans kurumları aracılığı ile yurt dışına cari kur üzerinden serbestçe transfer edebilir. Transferin yapılmasını müteakip on gün içinde transfere ilişkin detaylı belgeleri Genel Müdürlüğe verir.

(8) Getirilen nakdi fonların nemalanması, malzeme satışı, personel kiralınması, yüklenicilik hizmetleri gibi petrol işlemi haricinde elde edilen gelirler, petrol işleminde kullanılması halinde sermaye mevcutlarına dâhil edilir. Elde edilen gelirler ve harcamalar ek-41'e uygun olarak her ayın ilk on iş günü içinde Genel Müdürlüğe bildirilir. Şirketin talebi halinde petrol işlemi haricinde elde ettiği gelirler nakdi fonların tescil edildiği esaslar şeklinde tescil edilir. Aynı şekilde transfere konu olur.

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

Malzemenin İthalatı, Satış ve Devri, İhracatı ve Petrol İşleminin Yükleniciye Yaptırılması, Operatörlük Anlaşmaları

Malzemenin İthalatı

MADDE 35 – (1) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemlerinde kullanacağı malzemelerin ithali için ek-42'de yer alan başvuru dilekçesi ile Genel Müdürlüğe başvurur. İthal edilecek malzemenin kullanım yerinin arama veya üretim amaçlı olacağı açıkça belirtilir.

(2) Petrol hakkı sahibi, petrol işlemlerini yükleniciye yaptıracak ise, yüklenici ile yaptığı anlaşmanın birörneğini belgeleri ile birlikte Genel Müdürlüğe verir. Genel Müdürlük, yazılı anlaşma ve belgeleri inceledikten sonra sonucunu petrol hakkı sahibine bildirir.

(3) Petrol işlemlerinde kullanılmak üzere petrol hakkı sahibi adına yüklenicinin ithal edeceği malzemeler için üzerinde petrol hakkı sahibinin onayı bulunan ek-43'te yer alan başvuru dilekçesi ile Genel Müdürlüğe başvurulur.

(4) Birinci ve üçüncü fıkradaki başvuru dilekçelerine ithali istenen malzemeye ait faturanın bir asıl ve dört kopyasıyla, beş nüsha onaylı tercümesini ekler. Genel Müdürlük başvuruyu inceledikten sonra malzemenin gümrük vergisi, harçlar ve damga vergisinden muaf olarak ithalinin uygun bulunduğunu ilgili Gümrük Müdürlüğü'ne bir yazıyla bildirir.

(5) Genel Müdürlük tarafından petrol işlemi için gerekli görülmeyen malzemenin ithali genel hükümlere göre yapılır.

(6) Petrol işlemlerinde kullanılmak üzere ithali talep edilen kullanılmış veya yenileştirilmiş malzemenin ithali Genel Müdürlükçe takdir edilir. Bu tür malzemeler için Genel Müdürlükten ön müsaade alınmadan ithalat işlemleri başlatılamaz.

(7) Genel Müdürlük tarafından verilen ithal, ihraç ve devir izinleri verilmiş tarihten itibaren altmış gün geçerlidir.

(8) Petrol hakkı sahibi;

a) Petrol işlemlerinde kullanılmak üzere ithal ettikleri malzemelerden, kullanım sonucu sarf edilenleri o yılın bitimini takip eden,

b) Hak sahipliği veya yüklenicilik sıfatı sona erdiğinde,

c) İş bitiminde, muafiyet ithal ettikleri her türlü araç ve iş makinelerini bir park yerinde,

ç) Diğer malzemeleri ise herhangi bir yerde muhafaza altına alarak, altmış gün içinde Genel Müdürlüğe bildirmek zorundadır.

(9) Petrol hakkı sahibi, özellikle sondaj kulesi ve sismik ekip ve malzemelerini, nerede ve ne amaçla kullandıklarını düzenli olarak, her ayın on beşine kadar Genel Müdürlüğe bildirmek zorundadır.

(10) Petrol hakkı sahipleri, Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince gümrük, vergi ve resimlerinden muaf olarak ithal edilen ve ithal tarihinden sonra on yılını doldurmuş malzemeleri, kara taşıt ekipmanları petrol işlemleri dışında kullanılacağı hallerde Genel Müdürlüğe yazılı olarak bildirimde bulunur.

(11) Sondaj kuleleri, sismik ekipmanlar ve iş makinelerinin yenileştirilmesi amacıyla sarf malzemeleri hariç diğer ithal edilen malzemeler, ithal tarihinden itibaren on yıl süre ile petrol işlemi dışında başka bir faaliyette kullanılamaz.

(12) Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince sondaj kuleleri ve ekipmanlarının Bakanlık izni alınmaksızın jeotermal faaliyetlerde kullanılması halinde idari tedbirler uygulanır.

(13) Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında bahsi geçen ithal edilen malzemelerle kıyası kabil nitelikte ve miktarda Türkiye'de üretimi bulunan malzemelere ilişkin Bakanlar Kurulu'na sunulacak liste; Bakanlık, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ve gerek duyulması halinde diğer ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinin de katılacağı bir komisyon tarafından belirlenir. Bakanlık, söz konusu listenin oluşturulabilmesi için çalışmaların başlayacağı süreyi ve çalışma takvimini en az iki ay önceden yukarıda bahsedilen ilgili kurum ve kuruluşlarla yazışarak, komisyon çalışmalarına katılacak temsilcilerini bildirmelerini talep eder. Söz

konusu komisyonun hazırlayacağı listeler Bakanlık tarafından Bakanlar Kuruluna sunulur. Bakanlar Kurulunca onaylanan liste, Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Malzemenin satış ve devri

MADDE 36 – (1) Muaf olarak ithal edilen veya dâhilden temin edilen malzeme, Genel Müdürlüğe bildirilerek muafiyetten yararlanan bir başka petrol hakkı sahibine, Genel Müdürlükçe kabul edilmiş yüklenicisine gümrük ve diğer ithal vergi ve resimlerden ve dâhilde alınan her türlü vergi ve resim ve harçlardan muaf olarak devredilebilir.

(2) Devir talepleri, devreden ve devralan tarafından, beraberce ek-44’te yer alan forma uygun olarak düzenlenmiş devir listesiyle Genel Müdürlüğe yapılır. Genel Müdürlük, devralanın muafiyetten faydalanan petrol hakkı sahibi, temsilcisi veya yüklenici olduğunu ilgili gümrük müdürlüğüne bildirir. Bu koşullarla devredilen malzemenin muafiyeti devam eder.

(3) Petrol hakkı sahibi veya yüklenicisi tarafından, petrol işlemlerinde kullanılmak üzere muaf olarak ithal edilen ve ithal tarihinden itibaren 10 yılını doldurmuş, hurda, ihtiyaç fazlası malzemenin bu Kanun kapsamındaki muafiyetten yararlanmayan gerçek ve tüzel kişilere satışı ve devredilmesi veya petrol hakkı sahibi tarafından petrol işlemi sayılmayan bir faaliyette kullanılması istenirse, Genel Müdürlük Kanununun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasındaki koşulları dikkate alarak bu devre ve kullanmaya izin verebilir. Durumu bir yazı ile ilgili Gümrük Müdürlüğü’ne bildirir.

(4) Devir işlemleri ilgili gümrük müdürlüklerinde sonuçlandırıldıktan sonra söz konusu işlem taraflarca on beş gün içinde Genel Müdürlüğe bildirilir.

Malzemenin ihracatı

MADDE 37 – (1) Petrol hakkı sahibi ve yüklenici; ithal edilen malzemenin ihraç edilebilmesi için ek-45’te yer alan forma uygun olarak düzenlediği bilgileri içeren listeyle birlikte Genel Müdürlüğe başvurur. Bu liste, Genel Müdürlükçe onaylanarak ihraç işlemleri için ilgili Gümrük Müdürlüğüne bildirilir.

(2) Bütün petrol ve kayaç örnekleri, sondaj kırıntıları, karotlar veya bunların boyuna kesilmiş parçaları, jeofizik ve benzeri metotlara ilişkin bant ve diğer veriler teftiş ve muayeneye hazır bulundurulmak üzere Türkiye’de korunur. Bunların analiz ve incelemeleri için yurt dışına geçici olarak gönderilmesine, bilahare Türkiye’ye iadesinde jeofizik ve benzeri metotlara ilişkin bant ve diğer verilerin dönüşümünün sağlanması, karot, kırıntı ve boyuna kesilmiş parçaların sadece analiz ve inceleme raporlarının bir örneğinin Genel Müdürlüğe verilmesi koşuluyla izin verilebilir.

(3) İhraç işlemlerini sonuçlandırıldığına dair gümrük çıkış beyannameleri talep eden tarafından on beş gün içinde Genel Müdürlüğe bildirilir.

Petrol işleminin yükleniciye yaptırılması

MADDE 38 – (1) Petrol işlemlerinden olan arama ve üretim faaliyetleri ile ilgili hizmetleri yükleniciye yaptırmak isteyen petrol hakkı sahibi;

a) Yüklenicinin kimliği, adresi, imzaya yetkili kişileri, işe başlayacağı tarih ve işin konusuna ilişkin belgeyi,

b) Yükleniciyle yaptığı sözleşmenin aslını veya noterce onaylanmış örneğini, yabancı dilde olan sözleşmelerde aslını ve aslına uygunluğunu beyan ederek kendi onayladığı Türkçe çevirisini,

c) Yüklenicinin Kanun ve bu Yönetmelik hükümlerine uymamasından doğacak sorumluluğu kabul ettiğine ilişkin taahhünameyi

Genel Müdürlüğe sunar.

(2) Başlangıç ve bitiş tarihleri açık bir şekilde belirtilen sözleşme, imza tarihinden itibaren en geç yirmi gün içinde onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe verilir. Genel Müdürlük, yüklenicinin hizmetin gereğine uygun teknik donanım ve yeterliliğe sahip olup olmadığını incelemesinde dikkate alır. Değerlendirme sonucu petrol hakkı sahibine bir hafta içerisinde bildirilir. Sözleşmenin kapsamındaki işin başlama tarihi Genel Müdürlüğe başvuru tarihinden en fazla otuz gün öncesinde olması halinde bu sürede yapılan harcamalar dikkate alınır. Aksi halde daha fazla sürelerde yükleniciye yapılmış olan ödemeler dikkate alınmaz.

(3) Eğer sözleşme, tehlikeli fiilin önlenmesini yahut acil bir operasyonun yapılmasını gerektiriyor ise düzenlenecek sözleşmenin Genel Müdürlüğe sunulması için bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen sürelere ilaveten otuz gün daha ilave süre verilir.

(4) Uygun bulunan sözleşme ile ilgili değişiklik ve uzatım talepleri, sözleşmenin süresi bitiminden en az on beş gün önce Genel Müdürlüğe verilir. Bu talep petrol hakkı sahibinin ve yüklenicinin değişikliği uygun bulduklarına dair imzalı beyanları ile yapılır. Aksi durumda talep Genel Müdürlükçe işleme alınmaz.

(5) Petrol hakkı sahibi, Genel Müdürlüğün onayı olmadan yükleniciye petrol işlemi yaptıramaz.

Operatörlük anlaşmaları

MADDE 39 – (1) Petrol hakkı sahibi şirketlerin müşterek sahip oldukları ruhsatlar üzerinde gerçekleştirilecek petrol işlemlerinde;

a) Aralarında yapmış oldukları operatörlük anlaşmasının, düzenlenme tarihinden itibaren en geç on beş iş günü içinde Genel Müdürlüğe bildirilmesi,

b) Petrol işlemi esnasında oluşacak operatör değişikliklerinin üç iş günü içerisinde Genel Müdürlüğe bildirilmesi,

c) Operatörlük anlaşmasında, operatör tarafından yapılacak masraflara hak sahibi şirketlerin hangi oranlarda ve nasıl katılacağına belirtilmesi,

ç) Petrol işlemleri ile ilgili olarak ithal edilen kıymetlerin, operasyonlar için yapılan masrafların müşterek petrol hakkı sahipleri arasında nasıl ve ne şekilde pay edilip tescil edileceğine ilişkin hususların operatörlük anlaşması içerisinde düzenlenmesi zorunludur.

(2) Genel Müdürlüğün uygun gördüğü anlaşmalar kendi aralarında geçerli olmak üzere petrol siciline kaydedilir.

ONALTINCI BÖLÜM

Petrol İşlemlerinin İzlenmesi, Denetimi,

Hak Sahipleri Arasındaki İhtilaf ve Bakanlığa Yapılacak İtiraz

Petrol İşlemlerinin İzlenmesi ve denetimi

MADDE 40 – (1) Petrol hakkı sahibi ve yüklenicileri tarafından yürütülen petrol işlemleri her safhasında Genel Müdürlük personeli tarafından izleme ve yerinde denetime tabi tutulabilir.

(2) Petrol işlemlerinin denetlenmesi esnasında petrol hakkı sahibi ve yüklenicileri Genel Müdürlüğe verdiği teknik ve mali belgelerin hazırlanmasına esas olan bütün

belgelerin asıllarını, yapılmış hesapları talep halinde görevli personele göstermek zorundadır.

(3) Petrol işlemlerinin gerçekleştirilmesi esnasında ortaya çıkabilecek olumsuzluklarda petrol hakkı sahibi hakkında üçüncü şahıslar tarafından yapılacak ihbar ve şikâyetler Genel Müdürlük tarafından sonuçlandırılır.

(4) Bakanlık, gerektiğinde petrol işlemlerinin denetimi için diğer kamu kurum ve kuruluşları ile üniversitelerden inceleme ve denetimin gerektirdiği mesleki tecrübeye sahip olan personelleri de görevlendirebilir.

(5) Petrol hakkı sahibi veya yüklenicileri yahut bunların tesis sorumlusu gizlilik derecesi olduğu gerekçesiyle bilgi ve belge vermekten imtina edemez.

(6) Denetim yapmak üzere görevlendirilen personel, gerekli gördüğü hallerde petrol işlemlerinin normal seyrini aksatmaksızın numune almaya, yerinde ölçüm ve test yapmaya, masrafları petrol hakkı sahibince karşılanmak üzere bu numuneleri uzman kurum ve kuruluşlara incelemeye yetkilidir.

(7) Denetim esnasında düzenlenen ve mevcut durumu belirten tutanak iki nüsha hazırlanarak denetimi yapan Genel Müdürlük personeli ile denetim mahallinde hazır bulunan petrol hakkı sahibi veya temsilcisi tarafından imzalanır. Tutanağın bir nüshası ilgiliye verilir.

(8) Petrol işlemleri ile ilgili yapılan denetimlere ait Genel Müdürlükçe varsa alınan bir karar petrol hakkı sahibine ayrıca tebliğ edilir.

(9) Denetim esnasında petrol hakkı sahibi veya varsa yüklenicileri; görevlilerin etkin, hızlı, verimli ve güvenli bir şekilde görevlerini yerine getirebilmesi için her türlü uygun ortamı hazırlamak, görev süresince bunların devamlılığını sağlamak ve görevlilere yardımcı olmakla yükümlüdür.

ONYEDİNCİ BÖLÜM

İhtilaf ve İtiraz, İnceleme ve Soruşturma Esasları

İhtilaf ve itirazların müzakere usulü

MADDE 41 – (1) 6491 sayılı Türk Petrol Kanunu hükümlerine göre alınmış veya alınacak olan tüm haklarda, başvuru veya hak sahipleri arasında çıkacak ihtilaflar müzakere ve sulh yolu ile Bakanlık tarafından çözüme kavuşturulmaya çalışılır. Başvuru veya hak sahibi tarafından başvurunun ya da petrol hakkının konusunu, anlaşmazlığın nedenlerini, anlaşmazlığın müzakere ve sulh yolu ile çözümlenmesi talebini içeren dilekçenin Bakanlığa verilmesinden itibaren, yedi gün içerisinde söz konusu talep diğer tarafa tebliğ edilir. Karşı taraftan yedi gün içerisinde ihtilafın sulh ve müzakere yoluyla halline dair olumlu görüş gelmesi halinde on gün içerisinde müzakerelere başlanır. Müzakerelerde taraflar dinlenir, gerekli görülen durumlarda yazılı olarak beyanda ve taahhütte bulunmaları istenir. Bakanlık konu ile ilgili kararını ilgililere bildirir. Bakan kararına karşı Danıştaya dava açılabilir.

(2) Bakanlık, doğrudan veya kendisine intikal eden ihbar veya şikâyetler üzerine, hak sahiplerinin ya da üçüncü kişilerin Kanuna, bu Yönetmeliğe ve ilgili mevzuat hükümlerine aykırı faaliyet ve işlemleri nedeniyle soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için ön inceleme yapılmasına karar verir ya da soruşturma yapar.

(3) Bakan veya Genel Müdür resen ya da yapılmakta olan ön inceleme ve denetimin herhangi bir safhasında elde edilen bulgular neticesinde, Kanun ve bu Yönetmeliğin yanı

sıra ilgili diğer mevzuat hükümlerine aykırılık tespit edilmesi halinde, yargıya başvurulabilir. Ayrıca, mevzuatın uygulanması açısından, mülki ve idari makamlara da başvurulabilir ve yaptırım talebinde bulunabilir.

ONSEKİZİNCİ BÖLÜM

Petrol İşlemine İlişkin Verilerin Genel Müdürlüğe Teslimi, Muhafaza Edilmesi, Açık Hale Gelmesi ve Kullanıcılara Sunumu

Petrol işlemine ilişkin verilerin teslimi

MADDE 42 – (1) Petrol hakkı sahipleri petrol işlemlerinden elde ettikleri saha ve kuyu verilerini, bunlarla ilgili değerlendirme raporlarını, laboratuvar analiz sonuçlarını bu Yönetmeliğin 20 nci maddesinde belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda ek formlardaki içeriklere uygun şekilde hazırlayarak Genel Müdürlüğe vermekle yükümlüdürler.

(2) Verilerin teslim edilmesine ilişkin Genel Müdürlükten herhangi bir masraf talep edilemez.

(3) Karot, kırıntı, numune ile diğer veriler ek-49'da yer alan kriterlere göre Genel Müdürlüğe teslim edilir.

Verilerin muhafaza edilmesi

MADDE 43 – (1) Petrol işlemlerinden elde edilen ve yönetmelikte belirlenen usul ve esaslara göre Genel Müdürlüğe intikal eden veriler Genel Müdürlük arşivlerinde muhafaza edilir.

(2) Kanununun 19 uncu maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen süreler dikkate alınarak veriler açık ve gizli olarak tasnif edilir. Tasnif edilen veriler; verilerin niteliğini dikkate alarak onların bozulmasına, zarar görmesine, hasara uğramasına yol açmayacak şekilde gerekli tedbirler alınarak petrol endüstrisinin ve hizmetin gerektirdiği uygun fiziki koşullarda saklanır.

(3) Genel Müdürlük petrol işleminden elde edilen verilerin muhafaza edilmesine, ilgililere sunulmasına, tanıtım ve pazarlanmasına ilişkin konularda kamu kurum ve kuruluşları, araştırma kuruluşları ve üniversitelerle işbirliği yapabilir, ihtiyaç duyacağı konularda hizmet alımında bulunabilir.

(4) Genel Müdürlüğün arşivinde muhafaza edilecek veriler ek-46'da belirtilen bilgi ve belgelerden oluşur.

Verilerin açık hale gelmesi

MADDE 44 – (1) Bu bilgi ve verilerden;

a) Arama ruhsat sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ile jeofizik, detay jeolojik ve laboratuvar bilgi ve verileri ruhsat süresinin,

b) İşletme ruhsat sahasında açılan sondaj kuyularına ilişkin bilgi ve veriler ruhsatın yürürlük tarihinden itibaren beşinci yılın,

c) Araştırma izni kapsamında elde edilen bilgiler sekizinci yılın sonunda açık hale gelir.

(2) Genel mahiyetteki teknik, mali ve jeolojik bilgilerle kuyu yerleri, sondaj kesitleri, muhafaza borularının kayıtları, sondaj sıvısı bilgileri, genel üretim ve satış rakamları sır sayılmaz. Ancak 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil ve Usulü Hakkında Kanun hükümleri saklıdır.

Verilerin kullanıcılara sunumu

MADDE 45 – (1) Genel Müdürlük arşivlerindeki bu bilgi ve verilerden açık hale gelenler, ek-46'ya uygun olarak talep edilir.

(2) Taleplerin değerlendirilmesinde öncelik petrol hakkı sahiplerininidir. Diğer talepler, petrol sektörünün işlemlerini aksatmayacak şekilde karşılanır.

(3) Genel Müdürlük, talebi nitelik, nicelik, kapsam, büyüklük açısından değerlendirerek verilerin pazarlanması ve satış işlemlerini bir program dâhilinde gerçekleştirir.

(4) Verilerin kullanıcıya sunulma şekli, verinin özelliğine, muhafaza şekline ve teknik özelliklerine göre Genel Müdürlükçe belirlenir.

(5) Veriler, aslından çoğaltılarak veya elektronik ortamda da pazarlanabilir.

(6) Genel Müdürlük, verilerin sunumuna ilişkin yapacağı hizmetlerin maliyeti ve sürdürülebilirliğini dikkate alarak verilerin kullanıcılara sunumu karşılığında bir ücret belirler. Bu ücret, verinin cinsine, miktarına, veri üzerinde yapılacak işlemlere, verinin tüketilmesine ve hizmetin üretim süresine bağlı olarak Genel Müdürlükçe her yıl yeniden belirlenir. Belirlenen ücret listesi Genel Müdürlüğün internet sitesinde duyurulur.

(7) Talep edilen verinin hazırlanmasına ve kopyalanmasına ilişkin erişim izni bedelleri Genel Müdürlükçe tahakkuk ettirilir. Bakanlığa hizmet veren muhasebe birimi hesabına tahakkuk ettirilen ücret yatırılarak, ödeme makbuzunun Genel Müdürlüğe sunulmasıyla veri teslim işlemleri sonuçlandırılır.

(8) Genel Müdürlükten veri temin edenler, bu verileri temin edildiği şekliyle üçüncü şahıslara veremez, kopyalayamaz ve pazarlayamaz.

ONDOKUZUNCU BÖLÜM

Koruyucu Önlemler, Ruhsatlarda Komşuluk İlişkisi, Atık Suyun Tahliyesi, Kuyu Tamamlama ve Terk Kriterleri, Koordinasyon ve Alt Düzenleyici İşlemler

Koruyucu önlemler

MADDE 46 – (1) Petrol hakkı sahipleri, petrol işlemlerinin her safhasında; petrol varlığının korunması, savurganlığın önlenmesi, petrol sahalarının iyiniyetle işletilmesi iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ile çevrenin ve kültür varlıklarının korunmasına ilişkin mevzuata uygun olarak gerekli önlem ve tedbirleri almakla yükümlüdürler. İnsan sağlığını tehlikeye sokacak, doğaya, çevreye ve kültür varlıklarına zarar verecek şekilde faaliyette bulunamazlar.

(2) Petrol hakkı sahipleri; kuyuların sondaj, tamamlama, geliştirme, işletme faaliyetleri sırasında sıvıların kuyudan yeryüzüne veya yeryüzünden kuyuya akmasına veya bir tabakadan diğerine geçmesine, rezervuarın dinamiğini olumsuz etkileyecek şekilde kuyulardan gerekenden çok üretim yapılmasına engel olacak tedbirleri almakla yükümlüdürler.

(3) Geleneksel olmayan yöntemler dâhil petrol arama ve üretim faaliyeti yapanlar, insan sağlığı ve çevrenin korunabilmesi amacıyla yeraltı ve yüzey sularına, havaya ve toprağa gelebilecek zararları ve olumsuz etkileri önlemek ve azaltmak için yapılacak petrol işlemine dair eylem planlarını arama ve sondaj faaliyetlerine başlamadan önce ek-50'ye uygun şekilde hazırlayarak Genel Müdürlüğe sunmakla yükümlüdür. Petrol hakkı sahibi, yapacağı petrol işlemleri ile ilgili Genel Müdürlüğün kendisine onay vermesinin akabinde

yöre halkını yapacağı operasyonlar hakkında bilgilendirir. Verilen programlarda bir değişiklik olması durumunda 20 nci maddedeki düzenlemeler çerçevesinde yeni hazırlanacak operasyon planları Genel Müdürlüğe sunulur.

(4) Petrol hakkı sahibi, arama ve sondaj faaliyetlerine başlamadan önce;

a) Kullanılacak suyun teminine, kullanımına, kalitesinin korunmasına ve atık suyun bertarafına,

b) Hava kalitesinin korunmasına,

c) Toprak kalitesinin korunmasına,

ilişkin faaliyet programlarını ek-50'ye uygun şekilde hazırlayarak Genel Müdürlüğe sunar.

(5) Petrol işlemleri sırasında ve sonrasında ortaya çıkan atıklar;

a) İçme ve kullanma suyu havzalarına, akarsulara, barajlara, drenaj sistem ve çukurlarına, kuru ve akar dere yataklarına, nehirlere, göllere ve sair yüzey sularına, yol ve yol kenarlarına atılamaz.

b) Genel Müdürlükten izin almadıkça yer üstündeki sistemlerde buharlaştırılmaz ve yeraltına enjekte edilemez.

(6) Petrol işlemlerinin gerçekleştirildiği lokasyonun; yerleşim yerlerine, sulak alanlara ve diğer çevre koruma alanlarına olan emniyet mesafeleri ek-50 forma ve ilgili mevzuatlara uygun olmak zorundadır.

(7) Petrol hakkı sahipleri üretim kuyularının lokasyonu etrafında ve ham petrolün boru hatları ile iletiminde ortaya çıkabilecek çevre kirliliğinin önlenmesi için gerekli tedbirleri alırlar.

(8) Aşağıdaki yerlerde Bakanın özel müsaadesi olmadan petrol işlemi yapılamaz:

a) Devletin hudutlarında bir kilometre mesafede.

b) Askeri yasak bölgeler ve güvenlik bölgeleri içerisinde.

c) Tarihi yerler ile kamu hizmeti veya umurun yararına ayrılmış ibadethane, okul, hastane, kütüphane, karayolu, demiryolu gibi yer ve tesislere 60 metre mesafe dâhilinde.

(9) 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu kapsamında ilan edilen askeri yasak bölgeler ve güvenlik bölgelerinde anılan Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.

Ruhsatlarda komşuluk ilişkisi

MADDE 47 – (1) Ruhsatlardaki komşuluk ilişkisinde;

a) Ruhsat sahibi komşu ruhsat sahibinin yazılı iznini alamadığı durumda, Genel Müdürlüğün uygun görüşü ile komşu ruhsattaki faaliyetleri engellemek kaydıyla, sismik veri toplama serim uzunluğu ya da yapacağı işlemin etki alanının yarısı kadar komşu ruhsatta veri toplama işlemi yapabilir.

b) Karalardaki bir ruhsatta açılan arama kuyusunun hedef seviyedeki koordinatlarının yüzeye iz düşümü komşu ruhsat sınırına ham petrol hedefli ise en az 300 metre, doğal gaz hedefli ise en az 1.000 metre mesafede olabilir. Bu mesafeden daha az mesafede kuyu açılabilmesi Genel Müdürlüğün iznine bağlıdır. Denizlerde ise mesafeler yapıya göre Genel Müdürlükçe ayrıca belirlenir.

c) Komşuluk olan ruhsatların sahipleri, ruhsat sınırına yakın mesafede açılan kuyular ile ilgili olarak hedef seviyelerdeki kuyu koordinat bilgisini Genel Müdürlükten talep edebilir.

ç) Kara ve deniz ruhsatlarının komşuluğu durumlarında, deniz ruhsatı sahibi arayıcı, yapacağı arama sondajı faaliyetleri için komşu kara ruhsatı sahibinin faaliyetlerini engellemeyecek ve Kıyı Kanunu ile ilgili mevzuatlardaki sınırlamalara uyacak şekilde, Genel Müdürlüğün onayı dâhilinde, sondajın hedef seviyelerinin kendi ruhsatında kalması şartıyla sondaj lokasyonunu komşu kara ruhsatı içerisinde kurabilir.

Petrol işlemleri sonucu oluşan atık suyun tahliyesi

MADDE 48 – (1) Petrol işlemleri sonucu oluşan atık suyun yeraltına enjeksiyonu, buharlaştırma, arıtma veya diğer yöntemler yoluyla tahliyesine ilişkin izin başvuruları ek-47’de yer alan forma uygun şekilde hazırlanarak, bir tahliye programıyla birlikte Genel Müdürlüğe yapılır. Yapılacak inceleme ve değerlendirmeden sonra Genel Müdürlüğün uygun görüşünün bildirimi ile tahliyeye başlanır.

(2) Atık su tahliyesi ek-37 ve ek-48’de yer alan teknik kriterlere göre yürütülür.

Kuyu tamamlama ve terk kriterleri

MADDE 49 – (1) Petrol hakkı sahipleri açacakları kuyunun lokasyon yeri ve çamur havuzlarının inşası ve kullanımı, sondaj ve test operasyonları, sondaj sırasında rastlanan tuzlu su atıklarının tahliyesi ile kuyu terk işlemlerini ek-37’de yer alan kriterler çerçevesinde yürütür.

Koordinasyon

MADDE 50 – (1) Petrol hakkı sahiplerinin talep etmeleri halinde, yürürlükteki mevzuatlara göre ilgili kurum ve kuruluşların yetki alanına giren konularda Kanunun 1 inci ve 17 nci maddeleri uyarınca işlemleri, Genel Müdürlük vasıtasıyla yerine getirilir.

Alt düzenleyici işlemler

MADDE 51 – (1) Bakanlık, bu Yönetmeliğin uygulamasına yönelik alt düzenleyici işlemler yapmaya yetkilidir.

YİRMİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Mevcut ruhsatların süresi

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Kanunun yürürlük tarihinden önce verilmiş olan arama ve işletme ruhsatlarına ilişkin hak ve yükümlülükler ruhsatın süresi sonuna kadar devam eder.

(2) Arama ruhsat süreleri, ilgili ruhsatın Resmî Gazete’de ilan edilmiş olan “Petrol Hakkına Müteallik Karar”ında belirtilen süredir.

(3) Mevcut işletme ruhsatına, veriliş tarihindeki süresi dikkate alınarak ilk 20 yıllık ve birinci 10 yıllık uzatma dönemi sona ermesi durumunda işletme ruhsatında kalan üretilebilir petrolün varlığına ve ayrıca yıllar itibarıyla ekonomik bir üretimin yapılabileceğine ilişkin bilgi ve dokümanların Genel Müdürlüğe sunulması halinde, Kanunun 8 inci maddesinin üçüncü fıkrasında belirtilen uzatmalar dâhil verilebilecek azami süreyi aşmayacak şekilde süre uzatımı verilebilir.

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Arama ruhsatlarının Kanunun geçici 1 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenleme uyarınca yapılacak intibak başvurularında, ilgili arama ruhsatının;

a) Karasuları dışındaki münhasır ekonomik bölgelerdeki arama ruhsatları hariç, intibakı istenen ruhsat ilk verilmiş döneminde ise 4 yıllık, ilk uzatma döneminde ise 6 yıllık süresini tamamlamamış olması dikkate alınır.

b) Mülga 6326 sayılı Petrol Kanununun 50 nci maddesine göre ruhsatın verilmesi esnasında varsa Genel Müdürlükçe belirlenmiş sismik faaliyet ve kuyu açma şartının ve aynı Kanunun 58 inci maddesine göre Bakanlar Kurulu kararı ile teminat karşılığında uzatılmış sondaj yükümlülüklerinin yerine getirilmiş olması hususları yapılacak değerlendirmede dikkate alınır. Karasuları içindeki ruhsatlarda yukarıda belirtilen sürelerin %50 fazlası uygulanır.

(2) Petrol hakkı sahibinin intibak talebinde bulunabilmesi için söz konusu ruhsat sahasında, başvuru tarihine kadar geçen süre içinde taahhüt etmiş olduğu yıllık faaliyetin en az %50'sinin gerçekleştiğini gösterir bilgi ve raporları sunması şartı aranır. Ancak münhasır ekonomik bölge sınırları komşu ülkeler ile mutabakata varılmamış alanlarda bu şart aranmaz.

(3) İntibakı talep edilen ruhsatın yeni sınırlarının ve azami büyüklüğünün, Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen ölçekteki paftalarla ve derecelere birebir uyumlu olması esastır.

(4) Aynı pafta veya bir derecelik enlem-boylam içinde farklı petrol hakkı sahiplerine ait birden fazla arama ruhsatının olması halinde bu ruhsatlar için intibak işlemi yapılmaz. Ancak, ruhsat sahiplerinin kendi aralarında anlaşarak aynı pafta içerisinde ortak bir ruhsat intibakı için başvurmaları halinde Genel Müdürlükçe değerlendirmeye alınarak intibak işlemleri yapılabilir.

(5) İntibakı istenen ruhsatların, 1/50.000 ve 1/25.000 ölçekli paftaların dışına taşıdığı veya paftanın boş olması durumlarında;

a) Aynı 1/50.000 ölçekli pafta içinde kalmak şartı ile bu pafta içinde kalan 1/25.000 ölçekli paftaların her birinin %50'sini aşması halinde ve kalan kısmın ruhsatsız olması durumunda, bu alanların tamamı mevcut arama ruhsatına dâhil edilebilir.

b) Aynı 1/50.000 ölçekli pafta içinde kalmak şartı ile bu pafta içinde kalan 1/25.000 ölçekli tam paftaların her birinin %50'sinden daha az bir alanı kapsamaması halinde, ruhsatın mevcut büyüklüğünü koruyacak şekilde, 1/25.000 ölçekli paftanın tamamını kapsayacak şekilde düzenleme yapılabilir.

c) Aynı 1/50.000 ölçekli pafta içinde kalmak şartı ile bu pafta içinde kalan 1/25.000 ölçekli tam paftaların ruhsatsız olması durumunda, kapsadığı alanın büyüklüğüne bakılmaksızın, ruhsatın mevcut büyüklüğünü koruyacak şekilde, 1/25.000 ölçekli paftanın tamamını kapsayacak şekilde düzenleme yapılabilir.

ç) Ruhsatın komşu 1/50.000 ölçekli paftaya taşması durumunda, yukarıdaki (a), (b) ve (c) bentlerindeki hususlar uygulanarak ve Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenleme dikkate alınarak ruhsat büyüklüğüne ilişkin Genel Müdürlükçe düzenleme yapılabilir.

(6) İntibakı istenen her bir ruhsat için başvuru ekinde ek-8 formuna uygun olarak yeni bir iş ve yatırım programı verilmesi zorunludur. İntibak başvuru tarihi itibarıyla 4 yıl

ve daha fazla süresi dolan ruhsatların iş ve yatırım programında en az bir adet arama kuyusu açılması taahhüdü aranır. Ancak, intibakı istenen bir ruhsatın karada ve karasuları içerisinde birden fazla 1/50.000'lik pafta içerisinde, karasuları dışında ise birden fazla bir tam derecelik alan içerisinde ruhsatlandırılması halinde, ortaya çıkacak ruhsatların herhangi birisinde en az bir adet sondaj taahhüt etmesi yeterlidir. İntibakı yapılan ve su derinliği bin metreden fazla olan karasuları dışı ruhsatlarda ilk üç yıla kadar sondaj şartı aranmaz.

(7) Kanunun 7 nci maddesinin üçüncü fıkrası ve 22 nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre verilmesi gereken teminatlar, Genel Müdürlükçe ruhsat intibakının uygun bulunduğuna ilişkin petrol hakkı sahibine veya kanuni temsilcisine yapılacak tebligat tarihinden itibaren en geç otuz gün içinde yatırılır. Teminatların yatırılmaması durumunda intibak işlemleri sonuçlandırılmaz.

(8) Genel Müdürlükçe değerlendirmeye alınan ruhsat intibak işlemlerinin sonuçlandırılmasında Kanunun 7 nci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen altmış günlük süreye uyulmaz.

(9) Mevcut işletme ruhsatlarının dışında yer alan arama ruhsatlarının bulunduğu paftalar ile devlet sınırları, kara ve deniz sınırlarının kesiştiği paftalarda Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasındaki “tam bir pafta içinde yer alması” kuralı uygulanmaz.

(10) Kara suları dışındaki ruhsatların intibaklarında geçmiş süre değerlendirilmesi hariç yukarıdaki fıkralardaki usul ve esaslara göre intibakları yapılır.

Teminatla uzatılmış arama ruhsatlarının durumu

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Mülga 6326 sayılı Petrol Kanununun 55 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre Bakanlar Kurulu kararıyla teminat karşılığında uzatılmış arama ruhsatlarının uzatma süresinin sonunda keşif aşamasına gelinmiş olması halinde ve keşfin ticari değerlendirilmesine sürenin yetmediği durumda Kanunun 6 ncı maddesinin sekizinci fıkrasındaki hüküm uygulanır.

Mevcut ruhsatlarda süre uzatılması

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliğin geçici 2 nci maddesinin dördüncü fıkrasındaki durumdan dolayı intibak işlemleri yapılamayan arama ruhsatlarındaki yükümlülüklerin eksiksiz olarak yerine getirilmiş olması şartıyla karalarda iki yıl denizlerde ise üç yıla kadar, bir defaya mahsus olmak üzere uzatma verilmesinde Genel Müdürlük yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 52 – (1) Bu Yönetmelik 11/12/2013 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 53 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Bakan yürütür.

Yönetmeliğin ekleri için tıklayınız

20140122-9-1.rar